

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ____ ” _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньо-професійною програмою **Фінанси, фінансовий менеджмент**
та страхування
(назва програми)

на тему: **«Платоспроможність страхової компанії»**
(назва теми)

Виконавець:

студент 47 ЦЗВФН

Романченко Анастасія Вікторівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

старший викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Бондаренко Павло Валерійович _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ПЛАТОСПРОЖНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ.....	5
1.1 Сутність платоспроможності страхової компанії	5
1.2 Основи оцінки платоспроможності страхової компанії.....	9
1.3 Нововведення державного нагляду за платоспроможністю страхової компанії в Україні.....	17
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ПЛАТОСПРОЖНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ ПАТ НАСК «ОРАНТА».....	20
2.1 Фінансова характеристика загальних показників страхової компанії ПАТ НАСК «Оранта».....	20
2.2 Оцінка платоспроможності страхової компанії ПАТ НАСК «Оранта»....	32
2.3 Прогнозування платоспроможності страхової компанії ПАТ НАСК «Оранта».....	41
РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПАТ НАСК «ОРАНТА».....	46
3.1. Вплив нововведень НБУ на платоспроможність страхових компаній в Україні.....	46
3.2. Рекомендації щодо підвищення платоспроможності ПАТ НАСК «Оранта».....	53
ВИСНОВКИ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	59
ДОДАТКИ.....	64

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У період економічних змін, загострення конкуренції в страховій галузі та змін у законодавстві стає критично важливим оцінити фінансову стійкість і платоспроможність страхових компаній. Зростаючий інтерес до цього питання є доречним через ескалацію ризиків, пов'язаних із недостатньою фінансовою стабільністю страхових установ, що потенційно може перешкодити їхній здатності виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками.

Експертиза українських дослідників, які спеціалізуються на фінансовій життєздатності страхових компаній, має величезний потенціал для просування та вдосконалення методів оцінки для визначення фінансової стійкості цих установ. Крім того, їхні дослідження здатності цих установ відшкодовувати збитки та підтримувати присутність на ринку можуть виявитися неоціненними для страхових компаній, регуляторних органів, споживачів послуг та інших зацікавлених сторін у галузі.

Метою даної роботи є визначення платоспроможності страхової компанії на основі узагальнення теоретичних та методичних основ.

Об'єктом дослідження є процес оцінки платоспроможності страхової компанії.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають в процесі платоспроможності ПАТ НАСК «Оранта».

У процесі написання кваліфікаційної роботи необхідно вирішити такі **завдання**:

- розглянути сутність платоспроможності страхової компанії;
- визначити основи оцінки платоспроможності страхової компанії;
- охарактеризувати Нововведення державного нагляду за платоспроможністю страхової компанії в Україні;
- охарактеризувати загальні показники страхової компанії ПАТ НАСК «Оранта»;
- оцінити платоспроможність страхової компанії ПАТ НАСК «Оранта»;

- спрогнозувати платоспроможність страхової компанії ПАТ НАСК «Оранта»;
- охарактеризувати вплив нововведень НБУ на платоспроможність страхових компаній в Україні;
- надати рекомендації щодо підвищення платоспроможності ПАТ НАСК «Оранта».

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань були використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, такі як аналіз і синтез, а для візуального представлення теоретичних і практичних результатів дослідження були застосовані табличні та графічні методи. Метод узагальнення використовувався для з'ясування концептуального інструментарію платоспроможності, а також були застосовані методи аналітичних коефіцієнтів, горизонтального аналізу, аналізу абсолютних і відносних показників, порівняльного та статистичного аналізу для оцінки платоспроможності на прикладі ПАТ НАСК «Оранта».

Інформаційною базою дослідження складають наукові праці вітчизняних та зарубіжних економістів з теорії страхового ринку; наукові та практичні дослідження з питань здійснення страхових операцій, законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність страхових компаній в Україні; звітні дані діяльності ПАТ НАСК «Оранта»; науково-методична література; матеріали періодичних видань; дані НБУ; інтернет-ресурси.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг кваліфікаційної роботи - 74 сторінок, 10 з яких - додатки. Основний зміст викладено на 58 сторінках, із них розміщено 20 таблиць, 14 рисунків. Список використаних джерел складається із 52 найменувань.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи опубліковано тези: Тенденції платоспроможності страхової компанії. *XXII Міжнародній науково-практичній конференції «Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях»* (25-26 квітня 2024 р.). Одеса. ОНЕУ, 2024.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ПЛАТОСПРОЖНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1. Сутність платоспроможності страхової компанії

Постійний моніторинг поточного фінансового стану та стратегічне планування грошових потоків необхідні для безперебійної роботи ринку фінансових послуг та ефективного проходження ринкових коливань та криз. Оцінка платоспроможності відіграє ключову роль в оцінці фінансової спроможності страхових компаній при аналізі страхового ринку та його різних складових.

Поняття «платоспроможність» можна трактувати по-різному, хоча іноді воно вважається синонімом «ліквідності» та «фінансової стабільності». Однак дуже важливо розрізняти ці три категорії та розуміти істотні відмінності між ними.

Сучасне розуміння «ліквідності» охоплює здатність розраховуватися за негайними фінансовими зобов'язаннями шляхом використання високоліквідних активів або поточних грошових надходжень у найкоротші терміни. Це визначення додатково доповнюється поняттям фінансової стабільності, яке охоплює не тільки вищезгадане тлумачення, але також охоплює здатність адаптуватися до коливань у фінансовому ландшафті, несподіваних фінансових збоїв і ринкової турбулентності шляхом використання як особистих, так і позикових коштів [6].

Використовуючи поняття «платоспроможність», стає можливим розглянути та сформулювати додаткові елементи, які впливають на фінансовий стан страхової фірми. У таблиці 1.1 подано найпоширеніші визначення.

Автори одностайно погоджуються, що своєчасне погашення зобов'язань має бути пріоритетним за рахунок найбільш легко конвертованих активів. Але щодо того, чи потрібно погашати лише короткострокову заборгованість (Мец В.О.) чи всі непогашені зобов'язання (Непочатенко О.О.), думки розходяться.

У деяких випадках платоспроможність характеризується своєю протилежністю, неплатоспроможністю, під якою розуміють неспроможність компанії виконати свої фінансові зобов'язання перед кредиторами в установлені

терміни, якщо вона не зможе відновити свою платоспроможність [20]. З цієї точки зору можна зробити висновок, що платоспроможність — це стан, за якого зобов'язання компанії переважають над її загальними активами.

Таблиця 1.1

Варіанти трактування поняття «платоспроможність»

Автор	Визначення
Морозова Л. С. [8]	«Можливість своєчасно і в повному обсязі відповідати за своїми зобов'язаннями. Це означає здатність у будь-який наперед взятий час виконувати зобов'язання із укладених договорів страхування.»
Меє В.О. [7]	«Спроможність своєчасно і в повному обсязі розрахуватися по короткострокових зобов'язаннях.»
	«Наявність у підприємства грошових коштів та еквівалентів, достатніх для розрахунків по кредиторській заборгованості, що вимагає негайного погашення.»
Непочатенко О.О. [14]	«Спроможність підприємства своєчасно й повністю виконати свої платіжні зобов'язання, які впливають із кредитних та інших операцій грошового характеру, що мають певні терміни сплати.»
Арбузов С.Г. [1]	«Можливість виконання в осяжному майбутньому його зобов'язань завдяки тим активам, які є в розпорядженні страховика, являють собою реальні цінності, а тому є ліквідними.»
Положення НБУ [25]	«Здатність позичальника своєчасно здійснювати розрахунки за всіма видами своїх зобов'язань господарської діяльності.»

Коли йдеться про страховий ринок, поняття платоспроможності означає здатність страхової компанії виконувати свої зобов'язання за всіма страховими контрактами та з усіма залученими сторонами, використовуючи всі наявні активи, а також її здатність генерувати кошти для майбутніх розрахунків. НБУ, як уповноважений регуляторний орган, контролює питання платоспроможності страхових компаній з метою забезпечення дотримання страхового законодавства України, сприяння ефективному розвитку страхових послуг, запобігання неплатоспроможності страховиків, захист інтересів страхувальників [28].

На ринку страхових послуг НБУ виконує різні завдання, зокрема веде єдиний державний реєстр страховиків і перестраховиків, видає та відкликає ліцензії на здійснення страхової діяльності, проводить перевірки щодо дотримання нормативно-правових актів та фінансової стабільності, контролює платоспроможність страховиків, здійснює контроль за фінансовою стійкістю страхових компаній. та розробка законодавства та нормативно-правових актів. Якщо уповноважений орган виявить будь-які порушення у страховій діяльності, він

має право або відкликати ліцензію, або оголосити санацію страховика. Основними обставинами, що вимагають примусової реабілітації, є:

- у разі невиконання страховиком своїх зобов'язань перед страхувальниками протягом трьох місяців;
- якщо він володіє меншим від необхідного розміру статутного капіталу, серед інших обставин, може бути розпочато примусову санацію.

Цей процес передбачає проведення спеціального аудиту, призначення нової уповноваженої особи, замороження активів страховика та розробку спеціального графіка розрахунків для застрахованих осіб. Після цього у страховій компанії є два потенційних варіанти дій: реорганізація або ліквідація. На етапі реорганізації страхова компанія зливається з іншим страховиком відповідно до правових процедур і може продовжувати свою діяльність.

Або ж у разі ліквідації першочерговими кроками є створення черги для сплати зобов'язань та виключення страховика з Єдиного державного реєстру страховиків (перестраховиків).

Платоспроможність страхової компанії означає її здатність виконувати всі фінансові зобов'язання, пов'язані зі страховими контрактами. Оцінка платоспроможності зазвичай передбачає вивчення ліквідаційної вартості компанії та використання підходу динамічної оцінки. У випадках підтвердження неплатоспроможності регулюючий орган має право вжити ряд заходів, які потенційно можуть призвести до реорганізації або ліквідації страховика.

Українські страховики виявили, що на управління ліквідністю та платоспроможністю великий вплив мають окремі групи показників [8, с.52].

Ці показники включають такі абсолютні показники, як розмір статутного фонду (який до 2023 року має складати 1 та 1,5 млн євро, а з 1 січня 2024 року – 32 млн грн для страховиків, які не займаються страхуванням життя, і 48 млн грн для страховиків зі страхування життя), страхування резервів, та фактичний рівень резерву платоспроможності (70 млн. грн.).

Відносні показники, як того вимагає законодавство, також відіграють важливу роль, наприклад:

- показники зворотної платоспроможності (0-20%);

- незалежність від перестраховування (50-85%);
- співвідношення чистого страхового резерву до капіталу (0-50%).

Додатково існують показники 3 групи, які оцінюють фінансовий стан і стійкість страховиків, серед яких коефіцієнт автономії (від 50%) і коефіцієнт забезпеченості власним капіталом (від 10%) [24, с.102].

Дотримання цих нормативних показників допоможе страховим організаціям знизити ризики неплатоспроможності. Оцінюючи дотримання страховими організаціями глобальних стандартів управління ліквідністю та платоспроможністю, вважається необхідним визначити конкретні фактори, які безпосередньо впливають на загальну ліквідність страховика, як показано на рисунку 1.1.

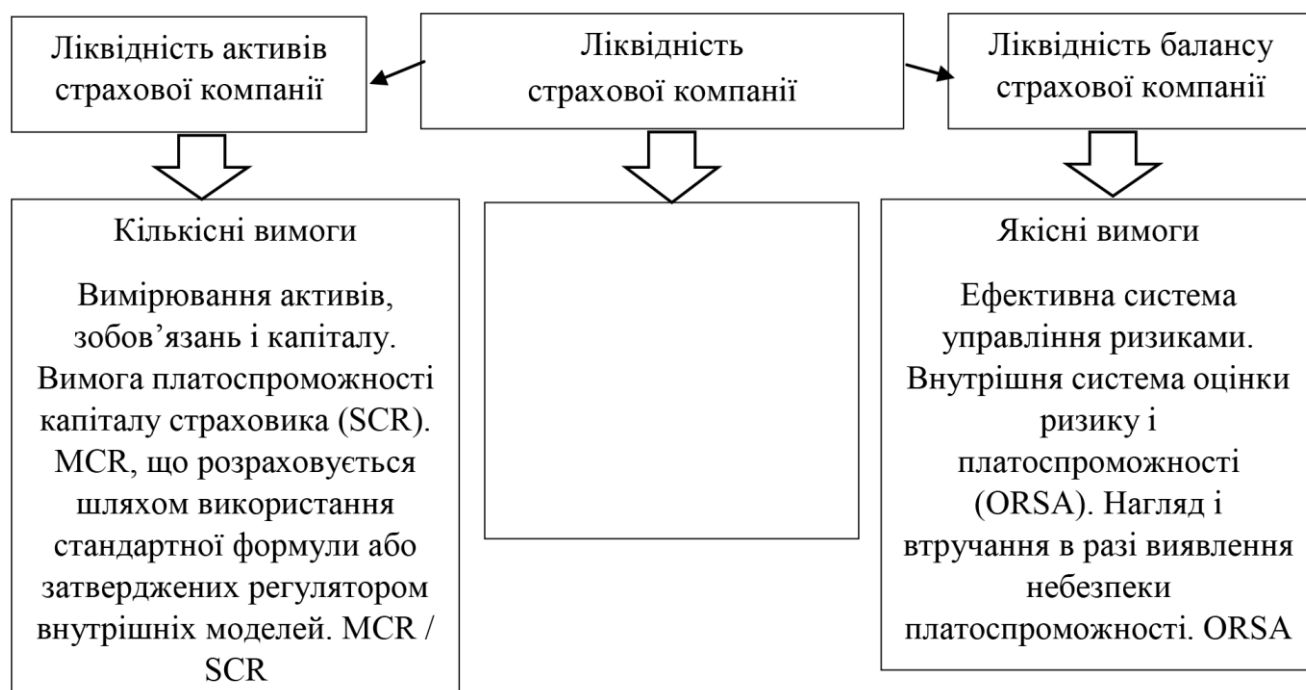

Рис. 1.1. Вплив факторів на ліквідність страхової компанії

**Джерело: узагальнено автором на підставі [50,с.194]*

Законодавство в Україні визначає вичерпний перелік активів, які підлягають включенню до страхового резерву зі страхування життя.

Ці активи включають готівку на поточному рахунку, банківські депозити (включаючи валютні депозити до 15% страхових резервів), нерухоме майно (до 10%), іпотечне кредитування (до 40%), акції, корпоративні облігації (крім цільові

облігації), іпотечні сертифікати, іпотечні облігації, цінні папери, емітовані державою (до 20%), вимоги до перестраховиків (до 10%), інвестиції в окремі галузі економіки України, банківські метали (до 15%), кредити страхувальникам за договорами страхування життя (до 20% суми викупу), а також готівкою в касі в межах, встановлених НБУ [45].

Крім того, Закон України «Про страхування» уповноважує Кабінет Міністрів затверджувати розпорядження, в якому визначаються конкретні напрями інвестування страхових резервів. До цих напрямів належать розробка та впровадження високотехнологічного обладнання, інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій, інфраструктури туризму, видобутку корисних копалин, переробки відходів гірничо-металургійного виробництва, житлового будівництва, розвитку транспортної інфраструктури (включаючи автомобільні дороги), зв'язку. розвиток телекомунікаційного сектору та ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою [14, с. 13].

1.2. Основи оцінки платоспроможності страхової компанії

Поточний фінансовий стан і майбутні прогнози страховика можна визначити шляхом оцінки його платоспроможності. Платоспроможність означає здатність страховика виконувати свої зобов'язання в майбутньому, використовуючи наявні активи, які мають матеріальну цінність і легко конвертуються в готівку.

Важливо підкреслити, що для страхової компанії як суб'єкта господарювання здатність виконувати зобов'язання є не єдиним чинником значення. Не менш важливою є здатність підтримувати цю здатність за «нормальних» обставин або в будь-який момент [68, с. 120]. Зобов'язання страховика можна розділити на дві групи:

- 1) зовнішні зобов'язання перед страхувальниками, перестраховиками, банками, кредиторами та бюджетом;
- 2) внутрішні зобов'язання перед акціонерами, спонсорами, філіями, працівниками та іншими зацікавленими сторонами.

Платоспроможність страхових компаній у виконанні своїх зобов'язань перед страхувальниками, зокрема зобов'язань, пов'язаних із страхуванням, гарантується за рахунок використання страхових резервів та їхніх власних наявних коштів, таких як статутний капітал і резерви, створені з чистого прибутку, а також інші резерви, не пов'язані з зобов'язаннями. У разі недобору страхових резервів страховики зобов'язані виконувати свої зобов'язання за рахунок власних коштів. З іншого боку, якщо розмір власних коштів перевищує зовнішні страхові зобов'язання, страховика можна вважати фінансово надійним.

Для ефективної оцінки платоспроможності та фінансового стану страхової компанії важливо встановити вимоги, яким має відповідати система фінансових показників. Ці вимоги передбачають:

- 1) забезпечення високої інформативності фінансових показників і забезпечення комплексної оцінки платоспроможності;
- 2) забезпечення сприяння фінансових показників поліпшенню фінансового стану шляхом підвищення коефіцієнта;
- 3) визначення мінімальних задовільних рівнів або діапазонів змін для всіх показників;
- 4) розрахунок фінансових показників виключно на основі загальнодоступних даних бухгалтерського обліку;
- 5) забезпечення можливості оцінки як у просторі, так і в часі. Серед користувачів цієї системи індикаторів платоспроможності можуть бути керівники страхових організацій, фінансові директори, бухгалтери, страхувальники, фінансові аналітики та експерти державних/регулюючих органів.

Традиційний метод оцінки полягає у визначенні коефіцієнтів фінансової стійкості та платоспроможності шляхом аналізу фінансової звітності та її порівняння із заздалегідь визначеними контрольними показниками, встановленими експертами або офіційно. Маржа платоспроможності, розрахована за методологією Європейського економічного співтовариства, є найбільш широко використовуваним показником.

Синтетичні показники використовуються для визначення маржі платоспроможності страховика, що охоплює різні аспекти його діяльності. Ці

аспекти включають власні кошти страховика, страхові внески та платежі, участь перестраховиків у страховому портфелі та розмір резервів страхування життя. Однак важливо зазначити, що цей показник не є всеохоплюючим, оскільки він не враховує окремі елементи діяльності страховика. Наприклад, він не враховує рівень виплат, здійснених протягом поточного періоду, ризик, пов'язаний з кожним страхувальником, достатність страхових резервів і ліквідність активів. У результаті цей показник використовується разом з іншими, які поділяються на шість груп. Перша група орієнтована на платоспроможність, а решта груп оцінюють фінансову стійкість страховика.

У сфері глобальної страхової практики маржа платоспроможності страховиків зазвичай оцінюється окремо для різних видів страхування, таких як ризикове страхування та страхування життя. Коли мова йде про ризикове страхування, рівень платоспроможності зазвичай визначається шляхом порівняння фактичної платоспроможності з розрахунковою або нормативною платоспроможністю. Фактичний запас платоспроможності, також відомий як чисті активи, розраховується як невідповідність між матеріальними активами (за винятком нематеріальних активів) і зобов'язаннями страховика, включаючи страхування. Важливо, щоб цей резерв був позитивним. У таких випадках власних коштів страховика, не пов'язаних з будь-якими зобов'язаннями, буде достатньо для виконання всіх страхових зобов'язань, тим самим встановлюючи платоспроможність страховика.

Щоб визначити очікуваний рівень фінансової стійкості, який вважається стандартним, можна оцінити або суму страхових премій, зібраних протягом звітного періоду, або суму прийнятих страхових зобов'язань. Як варіант, можна перевірити обсяг страхових виплат, здійснених за звітний період, або обсяг виконаних страхових зобов'язань. Очевидно, що для максимальної надійності з цих двох показників для одного звітного періоду слід вибрати більший з двох показників.

Для забезпечення платоспроможності в Україні запроваджено певні вимоги. Ці вимоги включають наявність сплаченого статутного капіталу, який відповідає юридичним критеріям, підтримку гарантійного фонду, який відокремлений від

будь-яких страхових зобов'язань, створення страхових резервів, достатніх для майбутніх компенсаційних виплат, і перевищення розрахункового нормативного резерву платоспроможності фактичною платоспроможністю. резерв страхової компанії. Давайте спочатку розглянемо концепцію платоспроможності, яка досягається шляхом забезпечення перевищення страховиком нормативного резерву платоспроможності з його фактичним запасом платоспроможності.

За будь-якого сценарію та в будь-який момент часу вкрай важливо, щоб фактичний резерв платоспроможності (ФЗП) страхової компанії перевищував розрахований рівень нормативного резерву (НЗП), тобто ФЗП завжди повинен бути більшим за НЗП

Резерв платоспроможності страховика визначається шляхом віднімання суми нематеріальних активів і зобов'язань, у тому числі страхових резервів, із загальної суми активів. Цей розрахунок відповідає вимогам, викладеним у статті 31 Закону України "Про страхування". Розмір маржі платоспроможності розраховується шляхом віднімання нематеріальних активів, зобов'язань (включаючи непокриті збитки, борги акціонерів, викуплені в акціонерів власні акції та прострочену дебіторську заборгованість) і страхових зобов'язань із загальної суми майна та капіталу.

Цей розрахунок представлено формулою:

$$\text{ФЗП} = \text{Аз} - (\text{Ан} + \text{Зз} + \text{R}) \quad (1.1)$$

Страхові організації зобов'язані підтримувати належний рівень резерву платоспроможності (чистих активів) виходячи з обсягу страхової діяльності та страхових зобов'язань. На це вказує умова: $\text{ФЗП} > \text{НЗП}$.

Для визначення нормативного запасу платоспроможності страхової компанії на звітну дату необхідно вибрати більшу з двох наведених величин. Перше значення, відоме як нормативний запас платоспроможності (НЗП1), розраховується шляхом множення суми страхових премій (СП) на 0,18 за попередні 12 місяців (з останнім місяцем, скоригованим на кількість днів на дату розрахунку) . Однак важливо зазначити, що розмір надходжень страхової премії буде зменшено на 50% страхових премій, що належать перестраховикам (СПП), про що свідчить формула:

$$\text{НЗП1} = 0,18 \cdot (\text{СП} - 0,5 \cdot \text{СПП}) \quad (1.2)$$

Розрахунок другого значення нормативного резерву платоспроможності, відомого як НЗП2, базується на власних страхових платежах (СВ), здійснених страховиком за попередні 12 місяців. Для визначення НЗП2 сума СВ множиться на 0,26, а потім зменшується на 50% виплат, компенсованих перестраховиками (СВП) протягом звітного періоду, згідно з договорами перестраховування зі страховиком. Формула для НЗП2:

$$\text{НЗП2} = 0,26 \cdot (\text{СВ} - 0,5 \cdot \text{СВП}) \quad (1.3)$$

Для страховиків, які здійснюють страхування життя, стандартний запас платоспроможності визначається шляхом множення загальної суми резерву довгострокових зобов'язань (математичного резерву) на 0,05. Це представлено формулою:

$$\text{НЗП} = 0,05 \cdot R(\text{мат.}) \quad (1,4)$$

Загальна величина резерву довгострокової відповідальності (математичного резерву) — це сума резервів, розрахована окремо для кожного договору страхування життя на будь-яку дату.

Відповідно до старої редакції Закону України «Про страхування», якщо страхова сума за конкретним предметом договору страхування перевищує 10% сплаченого статутного капіталу, а також сформованих вільних резервів і страхових резервів, страховик зобов'язаний укласти договір перестраховування.

Щоб забезпечити дотримання цієї вимоги, на будь-яку задану дату має виконуватися така умова: $\text{ФЗП} > \{\text{НЗП1 або НЗП2}\}_{\text{max}}$.

Коефіцієнт резерву платоспроможності (КРП) розраховується шляхом ділення фактичного резерву платоспроможності на максимальне значення нормативного резерву платоспроможності:

$$\text{ПСП} = \text{ПСП} / \{\text{НЗП1, 2}\}_{\text{max}} \quad (1,5)$$

Платоспроможність страхової компанії також залежить від співвідношення між її ресурсами та зобов'язаннями, які вона бере на себе. Це дозволяє встановлювати граничні значення для утримання окремих страхових ризиків, забезпечуючи, щоб воно не перевищувало 10% загального сплаченого статутного капіталу та накопичених страхових резервів.

Платоспроможність страхової компанії є вирішальним фактором, що визначає її фінансову надійність. Хоча прийнятний запас платоспроможності може вказувати на певний рівень стабільності, він не гарантує платоспроможність у всіх випадках. Це пояснюється тим, що розрахунок платоспроможності враховує лише страхові зобов'язання компанії, тоді як інші зобов'язання можуть суттєво вплинути на окремих страховиків. Рівень платоспроможності (З1) визначається шляхом ділення власних коштів підприємства (Сс) на його загальні зобов'язання (Об) за формулою:

$$З1 = Сс / Об \quad (1.6)$$

У ситуаціях, коли страхова чи в цілому фінансова діяльність дає негативні результати, компанія може виконувати свої зобов'язання лише за рахунок власного капіталу. Це є додатковою фінансовою гарантією платоспроможності страховика. Крім того, цей відносний показник платоспроможності дозволяє порівнювати темпи зростання власних коштів і зобов'язань компанії з часом, а також порівнювати рівні платоспроможності між різними компаніями. Важливо відзначити, що при розрахунку цього показника для страхової компанії враховуються як страхові, так і інші зобов'язання. Тому платоспроможність є неодмінною умовою забезпечення фінансової стійкості страхової компанії.

На рисунку 1.2 наведено алгоритм оцінки фінансової стійкості страхових компаній, що спеціалізуються на страхуванні високих ризиків, визначений європейським страховим законодавством.

Якщо ж брати до уваги європейський підхід, то варто звернути увагу на те, що у ЄС в зв'язку зі специфікою проведення кожного виду страхування та різним розподілом ризику запас платоспроможності визначається окремо за ризиковими видами страхування і за страхуванням життя.

У ризикових видах страхування, як і з страхування життя, оцінка платоспроможності полягає в зіставленні фактичної платоспроможності з розрахунковою нормативною.

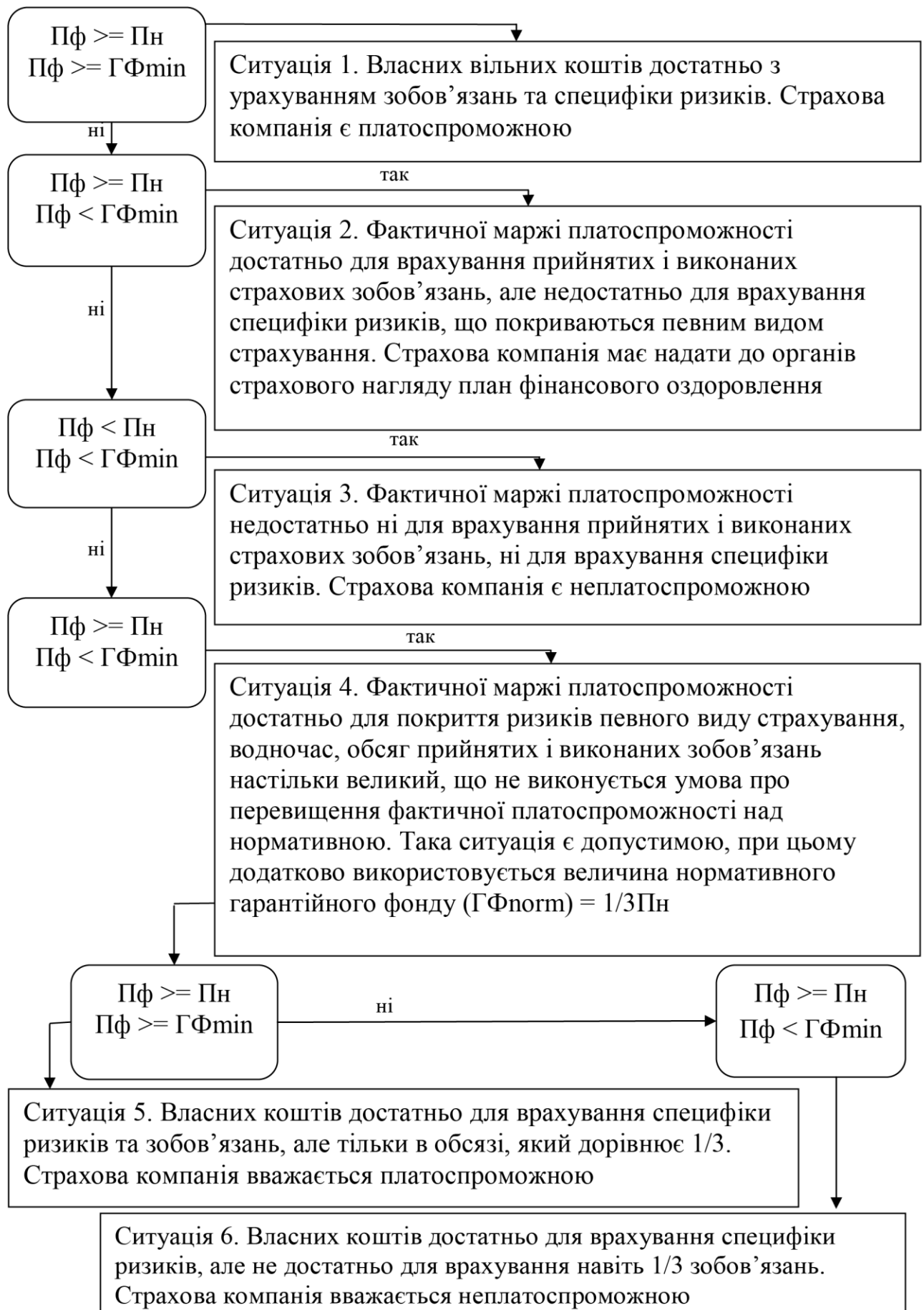

Рис. 1.2. Алгоритм оцінювання платоспроможності страхових компаній

*Складено автором на основі [65]

Директивами ЄС передбачено визначати фактичний запас платоспроможності як різницю між активами (крім нематеріальних) і зобов'язаннями. У разі, якщо фактичний запас платоспроможності перевищує розрахунковий нормативний, страхова компанія вважається платоспроможною.

Розглядаючи європейську перспективу, важливо зазначити, що в межах ЄС резерв платоспроможності визначається окремо для різних видів страхування через різний розподіл ризику та унікальні характеристики кожної категорії страхування. Як ризикові види страхування, так і страхування життя проходять оцінку платоспроможності, яка передбачає порівняння фактичної платоспроможності з встановленою нормою.

Маржа платоспроможності згідно з директивами ЄС визначається шляхом віднімання зобов'язань від активів, за винятком нематеріальних активів. Страхова компанія вважається платоспроможною, якщо фактична маржа платоспроможності перевищує встановлений стандарт.

Для забезпечення платоспроможності розрахований стандартний резерв повинен бути еквівалентним більшій з двох сум: одна базується на страхових преміях, а друга – на страхових виплатах [8]. При визначенні розрахункового резерву на основі страхових премій використовується наступна формула: $P1 = [(0,18 \cdot SP1) + (0,16 \cdot SP2)] \cdot (Vs / V)$, де P1 являє собою розрахункову суму, отриману від страхових премій. SP1 стосується суми страхових премій до 10 мільйонів євро, тоді як SP2 представляє суму надходжень страхових премій, що перевищує 10 мільйонів євро (за винятком SP1). Vs позначає загальну суму страхових виплат, за винятком тих, що здійснюються перестраховиками, а V являє собою загальну суму страхових виплат.

У західних компаніях загальний дохід страхових премій зазвичай поділяється на дві категорії на основі досвіду - страхові премії до 10 мільйонів євро та ті, що перевищують 10 мільйонів євро. Коли страховик перевищує позначку в 10 мільйонів євро, це означає більшу кількість страхових контрактів і ширший розподіл ризиків, що призводить до вищого рівня надійності. Отже, у цих випадках застосовується «пільговий» коефіцієнт 0,16, а в інших випадках – коефіцієнт 0,18 [66].

Розрахунок нормативу запасу платоспроможності у другому випадку здійснюється на основі страхових виплат. Використана формула $P2 = [(0,26 \cdot V1) + (0,23 \cdot V2)] \cdot (V_s / V) (1,8)$. Важливо зазначити, що перший результат відрізняється від другого, оскільки стандартний запас платоспроможності, заснований на страхових преміях, визначається прийнятими зобов'язаннями, тоді як стандартний запас платоспроможності, заснований на страхових виплатах, визначається виконаними зобов'язаннями. [56]. При оцінці платоспроможності за ризиковими видами страхування згідно з європейським законодавством проводиться порівняння фактичної маржі платоспроможності (Пф) і нормативної маржі платоспроможності (Пн), мінімального гарантійного фонду (ГФmin) і нормативного гарантійного фонду (ГФnorm). Нормативний гарантійний фонд дорівнює 1/3 нормативного запасу платоспроможності.

1.3. Нововведення державного нагляду за платоспроможністю страхової компанії в Україні

У листопаді 2021 року Закон України «Про страхування» 1996 року було замінено Законом України «Про страхування» (Закон № 1909-IX), який набув чинності на початку 2024 року. Нове законодавство вносить суттєві зміни з точки зору покриття та змісту, з основним наголосом на гарантії фінансової стабільності, відкритості та етичної поведінки страхових компаній щодо своїх клієнтів (споживачів).

Завдяки впровадженню нового закону страховики тепер можуть користуватися більш спрощеним процесом. До його прийняття страховики повинні були створити правила страхування та отримати спеціальні ліцензії для кожного виду страхування, який вони пропонують. Проте зі скороченням кількості категорій страхування страховики тепер звільнені від значного регуляторного тягаря. Наприклад, певні категорії тепер охоплюють до 12 різних видів страхування. Це спрощує процес ліцензування, оскільки страховики можуть отримати одну ліцензію замість того, щоб подавати заявки на 12 окремих.

Для забезпечення безперебійної реалізації нового Закону, пункт 18 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Закону №1909-IX розглядає співвідношення між різними класами та видами страхування.

НБУ прийняв новий закон, який гарантує фінансову стійкість страхових компаній, встановлюючи спеціальні критерії капіталу платоспроможності та мінімального капіталу. Розрахунок цих показників базується як на базових, так і на спрощених методах залежно від обсягу операцій страховика. Кожного року оцінюються та розраховуються показники платоспроможності за порядком, визначеним НБУ.

Протягом трьох років з дня набрання чинності новим законодавством страхові компанії мають право оцінювати платоспроможність за спрощеним підходом, як це передбачено їхніми правами.

Вимоги щодо мінімального статутного капіталу для страховиків, які раніше становили фіксовану суму в 10 мільйонів євро для страховиків життя та 1 мільйон євро для інших страховиків, тепер можна коригувати на основі обраного підходу, незалежно від того, чи це базовий або спрощений метод.

Дійсно, відповідно до фундаментальної методології встановлений мінімальний капітал, необхідний для:

- страховики, які отримали ліцензію на страхування життя, а також дозвіл на участь у активному перестрахованні, а також ліцензії на страхування наземного транспорту, повітряних і водних суден, зібрали загалом 48 мільйонів гривень (~1,2 мільйона євро);
- для отримання кредиту та страхування поруки;
- страховики, які отримали ліцензію на пряме страхування видів страхування, крім страхування життя (за винятком вищезазначених категорій), накопичили 32 мільйони гривень (~800 тисяч євро).

Ці грошові показники підлягають періодичній оцінці Регулятором (НБУ) кожні п'ять років.

Відповідно до спрощеного підходу, страховики повинні мати мінімальний статутний капітал, який визначається або (i) однією третьою капіталу платоспроможності, розрахованого за спрощеним підходом, або (ii) мінімальною

абсолютною величиною статутного капіталу на основі базовий підхід, який встановлюється у розмірі 32 або 48 мільйонів гривень залежно від того, яка сума більша.

Національний банк України у своїй публікації наголосив на важливості розрахунку мінімального капіталу для адекватного покриття непередбачуваних збитків внаслідок ризиків, прийнятих страховиками під час їх страхової діяльності протягом наступного року, враховуючи при цьому ймовірність настання таких подій.

Запровадження нових вимог до капіталу здійснюватиметься поступово. Ці вимоги, відомі як вимоги до платоспроможного капіталу (SCR), визначаються з урахуванням більшої ймовірності реалізації ризиків страховика, на відміну від мінімальних вимог до капіталу (MCR).

У рамках своїх наглядових функцій НБУ має право встановлювати додаткові вимоги до капіталу платоспроможності для страховиків, якщо їх операційна діяльність суттєво відхиляється від припущень, використаних у розрахунку капіталу платоспроможності. Крім того, якщо системи корпоративного управління, управління ризиками, аудиту та комплаєнс страховика не відповідають вимогам законодавства або якщо існують значні невраховані ризики, НБУ має право вжити відповідних заходів.

Законодавець вніс кілька оновлень до нормативно-правових актів щодо фінансової стійкості страхових компаній. Крім мінімального статутного капіталу, тепер існують додаткові вимоги до структури управління та власності цих компаній. Це включає розкриття структури власності та будь-яких змін у ній. Крім того, Національний банк повинен надавати згоду на будь-яке значне збільшення участі або придбання юридичними чи фізичними особами з ретельною оцінкою їх ділової репутації та фінансового стану. Новий закон передбачає вичерпну процедуру та вказівки щодо виконання цих вимог.

Крім того, посилені критерії також поширюватимуться на систему корпоративного управління. НБУ матиме повноваження санкціонувати відбір керівників і осіб, які контролюють критичні операції, оцінюючи їхню кваліфікацію та етику.

РОЗДІЛ 1 МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ПЛАТОСПРОЖНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ ПАТ НАСК «ОРАНТА»

2.1. Фінансова характеристика загальних показників страхової компанії ПАТ НАСК «Оранта»

Національна акціонерна страхова компанія (НАСК) "Оранта", заснована 25 листопада 1921 року, є визначною організацією страхового ринку України. Як одна з найбільших діючих компаній НАСК «Оранта» захищає майнові інтереси як фізичних осіб, так і організацій шляхом комплексного страхування. Більше того, компанія займається фінансовою діяльністю, щоб отримати прибуток для своїх акціонерів, водночас створюючи середовище, сприятливе для росту та професійного розвитку працівників.

Щоб оцінити грошовий стан страхової компанії, необхідно вивчити склад її активів і джерела їх накопичення. У таблиці 2.1 наведено структуру активів ПАТ НАСК «ОРАНТА» з 2021 по 2023 рік.

Таблиця 2.1

Структура активів ПАТ НАСК «Оранта» за 2021-2023 рр., тис. грн.

Показник	2021		2022		2023	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
Необоротні активи	751256	56,9	771902	63,3	1393516	62,1
Оборотні активи	302854	43,1	531314	36,7	257655	37,9
Всього	1054110	100,0	1303216	100,0	1651171	100,0

**Джерело: Складено автором згідно [24-26]*

Відповідно до інформації, наведеної в таблиці 2.1, протягом досліджуваного періоду спостерігалася стійка тенденція до зростання загальних активів страховика. Зокрема, у 2023 році порівняно з 2022 роком відбулося збільшення на 347955 тис. грн, а у 2021 році порівняно з 2022 роком – подальше зростання на 249106 тис. грн.

Рис.2.1 Динаміка структури активів ПАТ НАСК «Оранта» за 2021-2023 рр., тис. грн.

**Джерело: Складено автором згідно Таблиці 2.1*

Таблиця 2.2

Динаміка активів ПАТ НАСК «Оранта» за 2021-2023 рр., тис. грн.

Показник	2022/2021		2023/2022		2023/2021	
	Відхилення					
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Необоротні активи	20 646	102,7%	621 614	180,5%	642 260	185,5%
Оборотні активи	228 460	175,4%	-273 659	48,5%	-560 509	85,1%
Всього	249 106	123,6%	347 955	126,7%	597061	156,6%

**Джерело: Складено автором згідно [24-26]*

У загальній структурі активів переважають необоротні активи, на які припадає понад 62,1% усіх активів. Помітне зниження оборотних активів відбувається після 2022 року, що свідчить про розвиток менш мінливої структури активів, що перешкоджає оборотності активів ПАТ НАСК «ОРАНТА», при цьому відхилення показує збільшення загальних активів, це свідчить про значне зменшення операційної діяльності, тобто про платоспроможність.

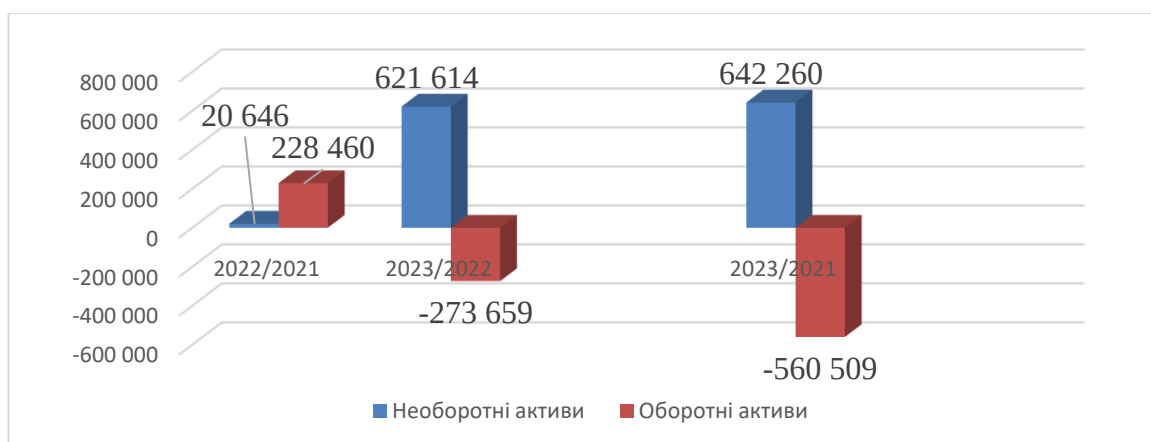

Рис.2.2 Відхилення активів ПАТ НАСК «Оранта» за 2021-2023 рр., тис. грн.

**Джерело: Складено автором згідно Таблиці 2.2*

Наступним кроком необхідно перевірити капітал ПАТ НАСК «Оранта» та вплив зобов'язань на загальну фінансову стійкість та пластоспроможність.

Таблиця 2.3

Склад пасивів ПАТ НАСК «Оранта» за 2021-2023 рр., тис. грн.

Показник	2021		2022		2023	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
Власний капітал	321644	30,5%	412152	31,6%	522876	31,7%
Довгострокові зобов'язання, забезпечення	675380	64,1%	820892	63,0%	1034335	62,6%
Поточні зобов'язання і забезпечення	57086	5,4%	70172	5,4%	93960	5,7%
Всього	1054110	100	1303216	100	1651171	100

**Джерело: Складено автором згідно [24-26]*

Виходячи з даних, наведених у таблиці 2.3, видно, що протягом досліджуваного періоду спостерігалася стійка тенденція до зростання капіталу ПАТ НАСК «ОРАНТА». Зокрема, відбулося значне зростання на 249 106 тисяч гривень з 2021 по 2022 рік, а потім додаткове збільшення на 347 955 тисяч гривень з 2022 по 2023 рік.

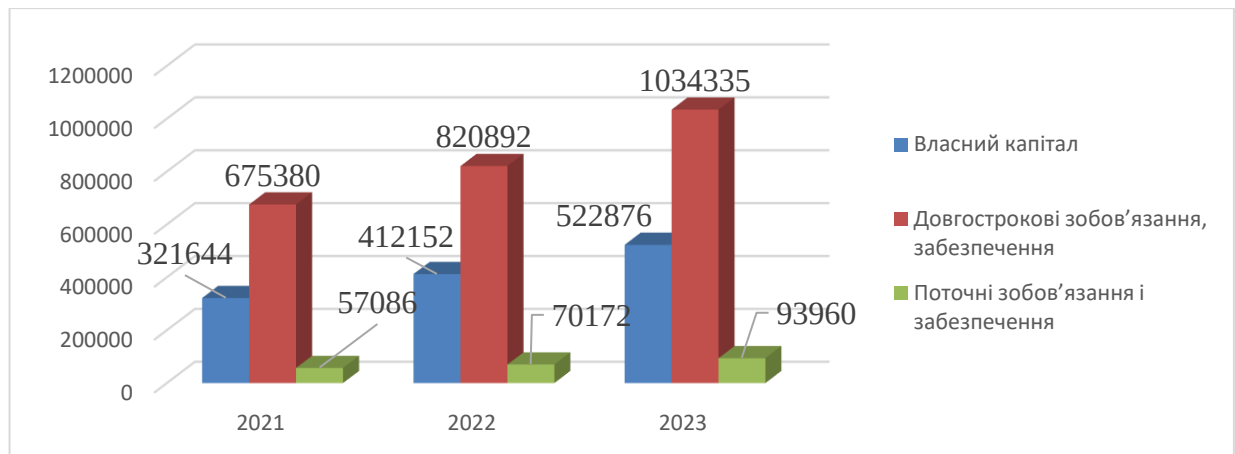

Рис.2.3 Динаміка складу пасивів ПАТ НАСК «Оранта» за 2021-2023 рр., тис. грн.

**Джерело: Складено автором згідно Таблиці 2.3*

Таблиця 2.4

Динаміка пасивів ПАТ НАСК «ОРАНТА» за 2021-2023 рр., тис. грн.

Показник	2022/2021		2023/2022		2023/2021	
	Відхилення					
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Власний капітал	90 508	128,1%	110 724	126,9%	201 232	162,6%
Довгострокові зобов'язання, забезпечення	145 512	121,5%	213 443	126,0%	358 955	153,1%
Поточні зобов'язання і забезпечення	13 086	122,9%	23 788	133,9%	36874	164,6%

**Джерело: Складено автором згідно [24-26]*

Виходячи з інформації, наведеної в таблиці 2.4, можна помітити, що ПАТ НАСК «ОРАНТА» зазнало зростання власного капіталу з 2021 по 2023 рік. Зокрема, у 2022 році відбулося збільшення на 90 508 тис. грн (еквівалентно 128,1%) порівняно з 2021. Крім того, у 2023 році власний капітал компанії зріс на 201 232 тис. грн, що становить 126,9% зростання порівняно з 2022 роком.

Протягом 2021-2023 років відбулося помітне, але не суттєве зростання частки поточних зобов'язань у загальній структурі капіталу ПАТ НАСК «ОРАНТА». Зокрема, спостерігалось помірне зростання на 122,9% з 2021 по 2022 рік і подальше зростання на 133,9% з 2022 по 2023 рік.

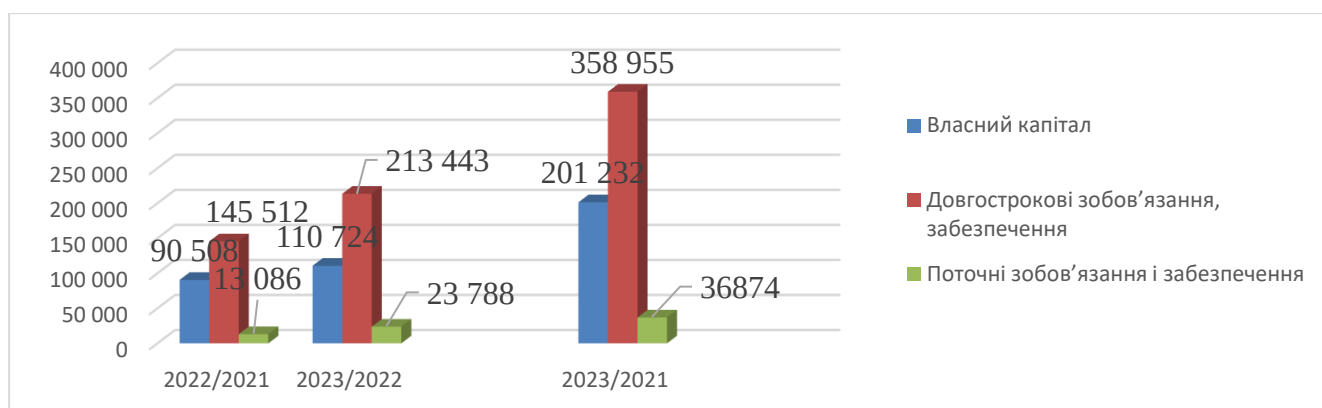

Рис.2.4 Відхилення пасивів ПАТ НАСК «ОРАНТА» за 2021-2023 рр.,
тис. грн.

**Джерело: Складено автором згідно Таблиці 2.4*

Що стосується складу капіталу, то довгострокові зобов'язання переважають, на них припадає понад 60% від загального обсягу. У цій категорії найбільшу частку займають страхові резерви, які мають тенденцію до зростання. Важливо зазначити, що характер страхової галузі суттєво впливає на більшість зобов'язань по відношенню до загального капіталу.

Таблиця 2.5

Фінансові показники діяльності страхової компанії
ПАТ НАСК «Оранта» за 2021–2023рр., тис. грн.

Назва статті	2021	2022	2023
Пайовий капітал	159000	159000	159000
Страхові резерви	675380	820892	1030694
Частка перестраховиків в страхових резервах	64501	43331	41905
Чисті зароблені страхові премії	1029265	1071038	1301017
Премії підписані, валова сума	1182724	1525624	1183525
Чистий прибуток (збиток)	16691	82423	77854

**Джерело: Складено автором згідно [24-26]*

Виходячи з інформації, наведеної в таблиці 2.5, стає очевидним, що ПАТ НАСК «Оранта» значно покращило свої ключові фінансові показники, продемонструвавши значний рівень прибутковості, який може служити еталоном

для інших страхових компаній в Україні. Незважаючи на складні економічні умови, компанія зазнала стрімкого зростання страхових премій.

Вивчивши таблицю 2.5, стає очевидним, що у 2021 році компанія зазнала суттєвого зростання чистих зароблених страхових премій на загальну суму 82423 тис. грн. Ця сума перевищила показники всього періоду існування страхової компанії, коли чисті зароблені страхові премії становили 16691 тис. грн у 2021 році., навіть 2019 рік, який ми не аналізували, але згідно фінансової звітності зароблені страхові премії становили 46613 тис. грн, тобто у 2022 році, страхова компанія заробила в 2 рази більше чистого прибутку.

Протягом аналізованого періоду страхова компанія старанно накопичувала страхові резерви. Зокрема, у 2023 році ці резерви становили 1030694 тис. грн, тоді як у 2021 та 2020 роках вони становили 820892 тис. грн та 675380 тис. грн відповідно.

ПАТ «НАСК «Оранта» на даний момент є однією з провідних страхових компаній в Україні, що займається захистом майнових інтересів фізичних та юридичних осіб. Крім того, компанія займається фінансовою діяльністю для отримання прибутку для своїх акціонерів, водночас забезпечуючи своїм співробітникам середовище, яке сприяє інноваційній та повноцінній роботі, професійному зростанню та загальному добробуту.

Далі необхідно оцінити страховий портфель для з'ясування фактору росту чистого прибутку у 2021-2023 рока.

Доцільно зосередитися на динаміці страхового портфелю, досліджуючи такі ключові показники, як розмір і склад. До цього аналізу можна підійти кількісно, враховуючи обсяг зібраних страхових премій та суму фактичних страхових виплат. Крім того, її також можна оцінити якісно, визначивши рівень виплат.

Тепер розглянемо розбивку страхового портфеля НАСК «Оранта» за видами страхування, як показано в таблиці 2.6.

При оцінці структури портфеля страховика з метою досягнення диверсифікації на кожен вид страхування прийнято відводити 50% частку.

Таблиця 2.6

Структура страхового портфеля ПАТ НАСК «Оранта» за 2021-2023 роки

Назва виду страхування	2021		2022		2023	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
ДМС	543 593,6	28,7%	432 943,0	24,9%	658 480,0	25,5%
ДС від нещасних випадків	70 337,0	3,7%	72 464,0	4,2%	81 244,0	3,1%
ДС КАСКО автотранспортних засобів	520 134,5	27,5%	449 755,0	25,9%	545 603,0	21,1%
Страхування ОСАЦВ	171 620,1	9,1%	189 741,0	10,9%	294 264,0	11,4%
Добровільне страхування водного транспорту	6 916,0	0,4%	16 954,0	1,0%	17 176,0	0,7%
Страхування ДЦВ	24 376,4	1,3%	25 988,0	1,5%	39 142,0	1,5%
ДС медичних витрат	17 656,2	0,9%	17 563,0	1,0%	25 055,0	1,0%
Страхування майна	193 622,1	10,2%	101 363,0	5,8%	185 795,0	7,2%
ДС фінансових ризиків	82 214,5	4,3%	0,0	0,0%	27 237,0	1,1%
ДС вантажів і багажу	58 188,8	3,1%	124 817,0	7,2%	205 084,0	7,9%
ДС від вогню та стихійних явищ	32 146,2	1,7%	23 626,0	1,4%	35 628,0	1,4%
ОС цивільної авіації	34 198,8	1,8%	63 465,0	3,7%	152 425,0	5,9%
Страхування с/г продукції	3 611,5	0,2%	426,0	0,0%	168,0	0,0%
ОС "Зелена карта"	134 354,1	7,1%	218 002,0	12,5%	319 688,0	12,4%
Разом	1 892 969,8	100,0%	1 737 107,0	100,0%	2 586 989,0	100,0%

**Джерело: Складено автором згідно «Forinsurer»» [20-22]*

Проте портфелю ПАТ НАСК «Оранта» бракує суттєвої диверсифікації, оскільки компанія зосереджена в першу чергу на добровільних видах страхування, а саме на КАСКО, на які припадало 27,5% доходів у 2021 році, 25,9% у 2022 році та 21,1% у 2023 році. Крім того, значну частину доходу отримують від добровільного медичного страхування з часткою 28,7% у 2021р., 24,9% у 2022 р. та 25,5% у 2023р.

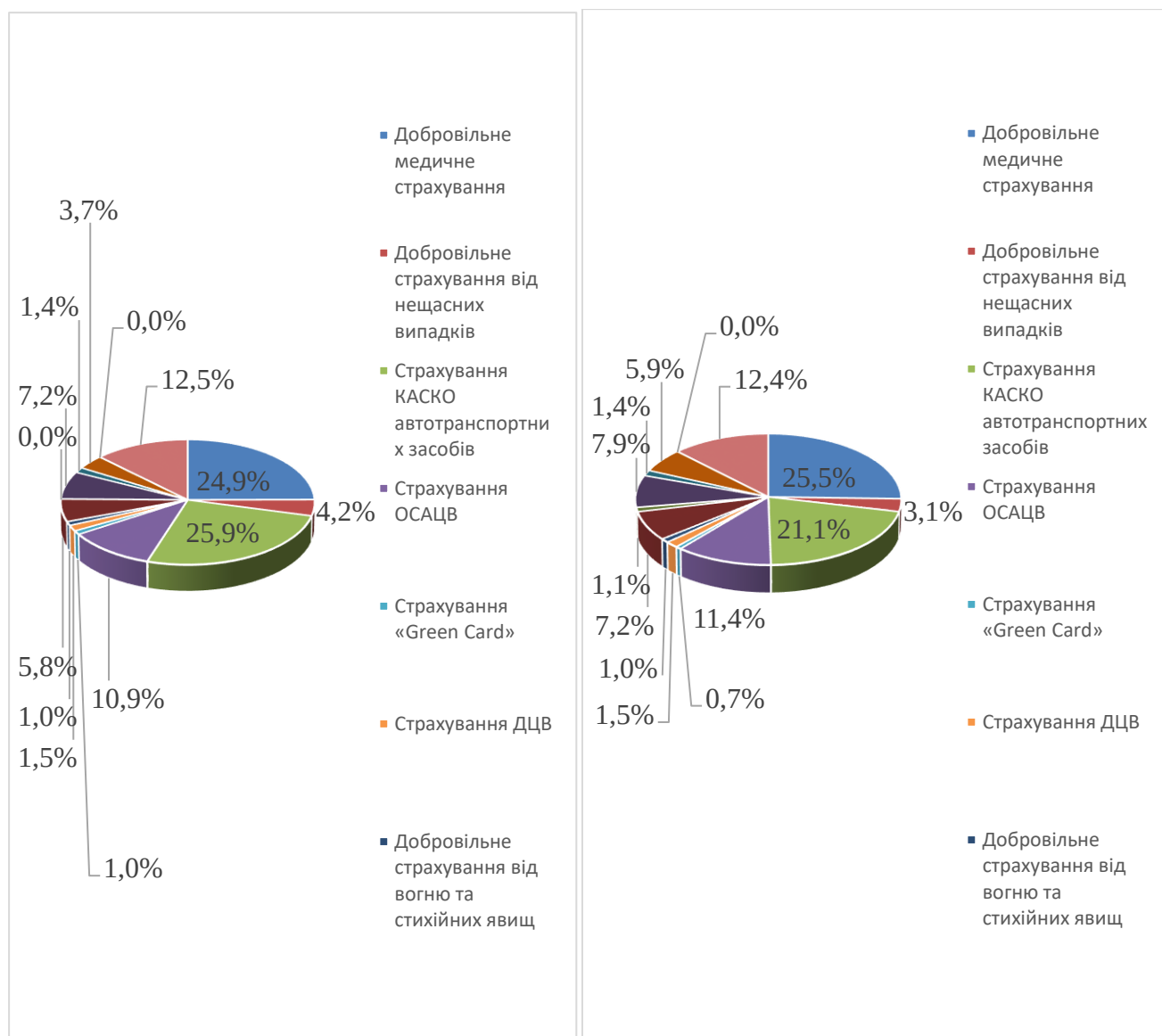

Рис.2.5 Структура страхового портфеля ПАТ НАСК «Оранта» за 2022-2023 роки, %

**Джерело: Складено автором згідно таблиці 2.6*

Також слід відзначити ОСАЦВ, яке у 2020 році мало значне зниження у зв'язку з карантинними заходами, у 2021 році мало 9,1%, у 2022 мало ріст до 10,9%, а потім у 2023 році 11,4%. Обов'язковий вид страхування «Зелена Карта» теж мав середні позиції – у 2021 році 7,1%, у 2022 році 12,5% та у 2023 році 12,4%. Можна відмітити, що у ПАТ НАСК «Оранта» це були одні з самих доходних видів страхування до пандемії.

Це свідчить, що ПАТ НАСК «Оранта» втративши значну частку ринку страхових послуг з обов'язкових видів, робить спроби повернути свої позиції, як це було у до карантинного періоду.

Для оцінки загальної якості страхового портфеля рекомендується також враховувати показники, що стосуються норми прибутку [24, с. 68-76].

Вивчивши динаміку та структуру доходів, наведених у цій таблиці, можна ефективно оцінити фінансові показники ПАТ НАСК «Оранта».

Таблиця 2.7

Динаміка доходів ПАТ НАСК «Оранта» за період 2021-2023 рр., тис.грн.

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %
				2022/2021	2022/2021	2023/2022	2023/2022
Чистий дохід від реалізації продукції	1 029 265	1 071 038	1 301 017	41 773	104,1%	229 979	121,5%
Інші операційні доходи	59924	74040	69290	14 116	123,6%	-4 750	93,6%
Інші фінансові доходи	36952	65699	132015	28 747	177,8%	66 316	200,9%
Інші доходи	28274	18898	2844	-9 376	66,8%	-16 054	15,0%
Разом	1 154 415	1 229 675	1 505 166	75 260	106,5%	275 491	122,4%

**Джерело: Складено автором згідно [24-26]*

Протягом досліджуваного періоду спостерігалася постійна тенденція зростання доходів від надання страхових послуг. Зокрема, у 2023 році доходи від страхових послуг зросли на 121,4% порівняно з попереднім роком. Крім того, загальний дохід зріс на 122,4%, що можна пояснити значним збільшення страхових тарифів і це загальна тенденція страхового ринку України по страховим компаніям.

Далі проведемо оцінку динаміки витрат ПАТ НАСК «Оранта» у 2021-2023 рр.

Таблиця 2.8

Динаміка витрат ПАТ НАСК «Оранта» за період 2021-2023 рр., тис.грн.

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %
				2022/2021	2022/2021	2023/2022	2023/2022
Страхові витрати	421 269	359 789	514 921	-61 480	85,4%	155 132	143,1%
Інші операційні витрати	66827	49819	80431	-17 008	74,5%	30 612	161,4%
Інші фінансові витрати	4	0	735	-4	0,0%	735	100%
Інші витрати	17774	2435	952	-15 339	13,7%	-1 483	39,1%
Всього витрат	505 874	412 043	597 039	-93 831	81,5%	184 996	144,9%

**Джерело: Складено автором згідно [24-26]*

Як бачимо, згідно таблиці 2.8 витрати ПАТ НАСК «Оранта», відрізнялись по роках. У 2022 році було зниження витрат на 93831 тис.грн, тобто на 18,5%, та склало 81,5% від рівня 2021 року. У 2023 році витрати виросли на 184996 тис.грн., тобто на 144,9%, тобто значно зросло від показника 2022 року.

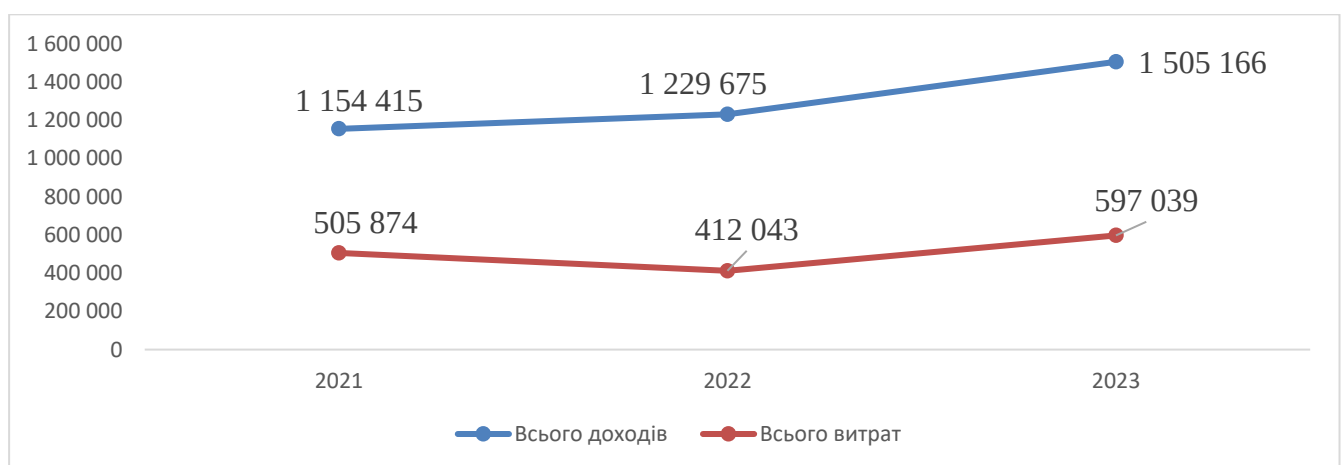

Рис.2.6 Динаміка доходів та витрат ПАТ НАСК «Оранта» за 2021-2023р.р., тис.грн.

**Джерело: Складено автором згідно таблиці 2.8*

З максимальною своєчасністю та повнотою ПАТ НАСК «ОРАНТА» сумлінно виконує всі свої зобов'язання перед понад 2 мільйонами споживачів страхових послуг. Страхові резерви та капітал компанії повністю складаються з вищих активів, які володіють ліквідністю, яка ідеально відповідає її зобов'язанням. Важливо підкреслити, що ПАТ НАСК «Оранта» суворо дотримується консервативного підходу до управління фінансами. Компанія ретельно обирає партнерів, обираючи виключно авторитетні державні банки та банки-акціонери. Такий ретельний відбір гарантує постійний і стабільний дохід від їхніх фінансових операцій.

Таблиця 2.9

Динаміка дебіторської заборгованості ПАТ НАСК «Оранта» за 2021-2023
рр., тис. грн.

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %
				2022/2021	2022/2021	2023/2022	2023/2022
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	21 903	20 228	26 615	-1 675	92,4%	6 387	131,6%
за виданими авансами	3723	6874	5797	3 151	184,6%	-1 077	84,3%
з бюджетом	58	1380	392	1 322	2379,3%	-988	28,4%
з нарахованих доходів	5215	7200	27245				
Інша поточна дебіторська заборгованість	2634	2425	4890	-209	92,1%	2 465	201,6%
Всього	33 533	38 107	64 939	4 574	113,6%	26 832	170,4%

**Джерело: Складено автором згідно [24-26]*

Аналіз ПАТ НАСК «Оранта» показує зміни у складі дебіторської та кредиторської заборгованості між 2021 та 2023 роками, як показано в таблицях 2.9 та 2.10. Слід зазначити, що за цей період спостерігається помітна тенденція до зростання обсягів дебіторської заборгованості.

У 2022 році загальна дебіторська заборгованість зросла на 113,6% порівняно з попереднім роком. Збільшення відбулося в першу чергу за рахунок зростання заборгованості з бюджетом на суму 1322тис.грн. та значний ріст заборгованості за виданими авансами на 3151тис.грн. Починаючи з 2023 року, спостерігалось значне зростання загальної дебіторської заборгованості на 170,4% порівняно з 2022 роком. Цей сплеск пов'язаний переважно зі значним збільшенням дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи та послуги на загальну суму 6387тис.грн. та іншої дебіторської заборгованості на 2465тис.грн.

Таблиця 2.10

Динаміка кредиторської заборгованості НАСК "Оранта" за 2021-2023 рр.,
тис. грн.

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %
				2022/2021	2022/2021	2023/2022	2023/2022
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	4446	4088	6441	-358	91,9%	2 353	157,6%
за розрахунками з бюджетом	9510	15403	20640	5 893	162,0%	5 237	134,0%
з податку на прибуток	9258	13579	18420	4 321	146,7%	4 841	135,7%
за розрахунками зі страхування	0	1277	1625	1 277	100%	348	127,3%
за розрахунками з оплати праці	1 205	6 306	7 607	5 101	523,3%	1 301	120,6%
за одержаними авансами	12954	12014	12912	-940	92,7%	898	107,5%
за страховою діяльністю	15442	15073	9853	-369	97,6%	-5 220	65,4%
Всього витрат	52 815	67 740	77 498	14 925	128,3%	9 758	114,4%

**Джерело: Складено автором згідно [24-26]*

У 2022 році обсяг кредиторської заборгованості збільшився на 162% порівняно з 2021 роком в основному за рахунок збільшення обсягу поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом на 5893 тис.грн., збільшення кредиторської заборгованості за розрахунками з оплати праці на

5101тис.грн. та кредиторської заборгованості з податку на прибуток на 4321тис.грн.

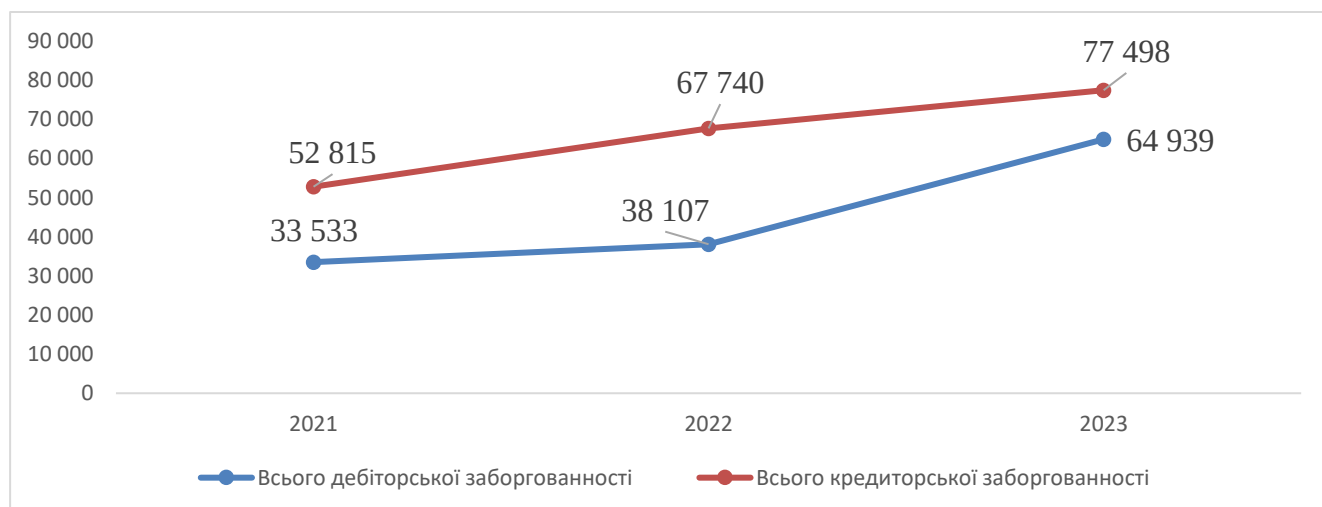

Рис.2.7 Динаміка дебіторської та кредиторської заборгованостей ПАТ НАСК «Оранта» за 2021-2023р.р., тис.грн.

**Джерело: Складено автором згідно таблиць 2.9-2.10*

У 2023 році обсяг кредиторської заборгованості збільшилась на 11,4% порівняно з 2022 роком в основному за рахунок збільшення обсягу поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом на 5237 тис.грн., кредиторської заборгованості з податку на прибуток на 4841тис.грн.

2.2. Оцінка платоспроможності страхової компанії ПАТ НАСК «Оранта»

Розглянемо діяльність ПАТ НАСК «Оранта» з 2021 по 2023 рік, оцінивши величину страхових виплат, страхових платежів та рівень виплат.

Представлені дані показують явне зростання чистих страхових премій за 2023 рік, що вказує на значне зростання на 121,5% порівняно з попереднім роком, 2022. Крім того, відбулося значне зростання премій на 104,1% за 2022 рік.

У 2022 році відбулося помітне зниження валових страхових виплат на 14,6%, тобто на 61480тис.грн. порівняно з попереднім роком, тоді як у 2023 році виплати суттєво зросли на 143,1%, тобто на 155132тис.грн. порівняно з 2022 роком.

Таблиця 2.11

Аналіз показників операційної страхової діяльності

ПАТ НАСК "Оранта" за 2021-2023 рр., тис. грн.

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %
				2022/2021	2022/2021	2023/2022	2023/2022
Чисті страхові премії	1 029 265	1 071 038	1 301 017	41 773	104,1%	229 979	121,5%
Страхові виплати	421 269	359 789	514 921	-61 480	85,4%	155 132	143,1%
Рівень виплат	40,9%	33,6%	39,6%	-	-	-	-

**Джерело: Складено автором згідно [24-26]*

Як бачимо, з рисунку 2.8, рівень виплат корелює з динамікою кредиторської заборгованості. Здатність страхової компанії здійснювати своєчасні страхові виплати безпосередньо пов'язана з її кредиторською заборгованістю. Для компанії вкрай важливо ефективно управляти своїми фінансами, запобігати накопиченню значної кредиторської заборгованості та підтримувати адекватні резервні фонди. Це забезпечує надійність і стійкість страхових виплат.

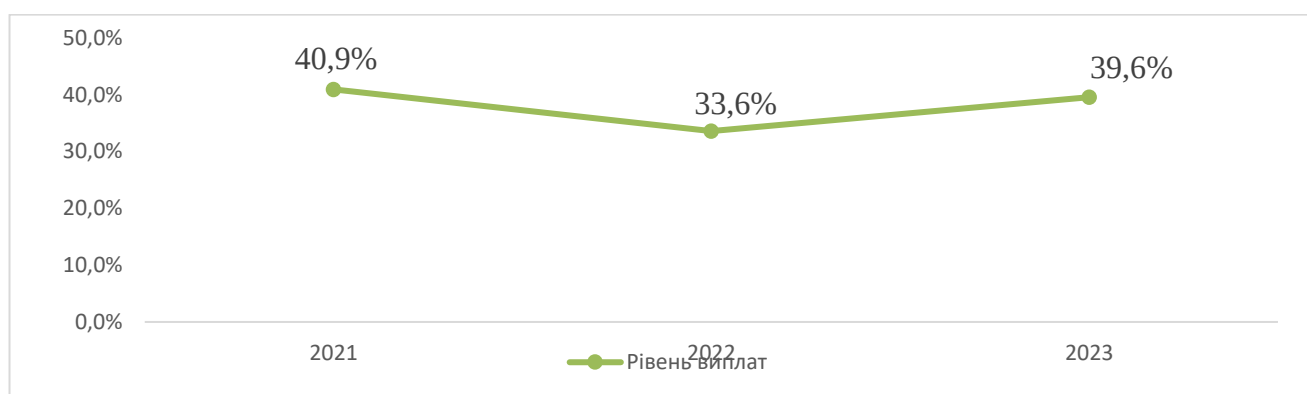

Рис.2.8 Динаміка рівня витрат ПАТ НАСК «Оранта» за 2021-2023р.р., тис.грн.

**Джерело: Складено автором згідно таблиці 2.11*

На своєчасну виплату страхових відшкодування клієнтам може вплинути кредиторська заборгованість страхової компанії. Коли страхова компанія має значні непогашені платежі банкам або постачальникам послуг, це може призвести

до фінансових проблем, недостатнього грошового потоку та, як наслідок, затримок у виплаті страхових відшкодування.

Представлені дані показують явне зростання чистих страхових премій за 2023 рік, що вказує на значне зростання на 121,5% порівняно з попереднім роком, 2022. Крім того, відбулося значне зростання премій на 104,1% за 2022 рік.

Тобто, зниження операційної діяльності ПАТ НАСК «Оранта» у 2022 році ми пов'язуємо з непогашеними боргами, це з'ясовано у таблицях 2.10 та 2.11, на фоні стабільної позитивної динаміки чистих страхових платежів.

Якщо страхова компанія стикається з фінансовими труднощами внаслідок непогашених боргів, у неї може не залишитися іншого вибору, окрім як відкласти або обмежити виплату страхових відшкодування, що негативно вплине як на репутацію компанії, так і на рівень довіри з боку її клієнтів. Недостатні фінансові кошти також можуть призвести до недостатнього фінансування резервів, створених для майбутніх страхових виплат.

У таблиці 2.12 наведено показники, які свідчать про загальну фінансову стійкість ПАТ НАСК «Оранта», яка є ще одним критерієм платоспроможності страхової компанії.

За розрахунок візьмемо три показники, використовуючи які, можна ефективно оцінити фінансову стійкість страхової компанії, її здатність працювати автономно та вирішувати фінансові проблеми, а також оцінити ступінь ризику, пов'язаного з використанням зовнішніх джерел фінансування.

Фінансова автономія (FA) страхової компанії визначається співвідношенням між її власним і позиковим капіталом, що вказує на здатність компанії працювати, використовуючи власні кошти, а не покладаючись на зовнішнє фінансування:

$$FA = (\text{Власний капітал} / \text{Загальна кількість активів}) * 100\% \quad (2.1)$$

Фінансова стійкість (FS) компанії визначається обсягом внутрішніх ресурсів, доступних для вирішення фінансових проблем і підтримки стабільного фінансового становища:

$$FS = (\text{Власний капітал} / \text{Активи}) * 100\% \quad (2.2)$$

Рівень фінансової залежності (FZ) відображає ступінь залежності компанії від зовнішнього фінансування та потенційні ризики, пов'язані зі значною сумою боргових зобов'язань:

$$FZ = (\text{Зовнішні зобов'язання} / \text{Загальна сума зобов'язань}) * 100\% \quad (2.3)$$

У бухгалтерській звітності страхової компанії її зовнішні зобов'язання відображаються в розділі «Зобов'язання перед кредиторами». Цей конкретний розділ може містити різні показники, наприклад:

1. Страхова компанія несе фінансову відповідальність перед постачальниками, підрядниками та іншими кредиторами за надані ними послуги та товари, що називається кредиторською заборгованістю.

2. Кредитні зобов'язання охоплюють загальну суму боргу, отриманого від фінансових установ або банків для підтримки діяльності компанії.

3. Зобов'язання щодо відшкодування страхових виплат стосуються загальної суми грошей, яку компанія зобов'язана виплатити страхувальникам за майбутні страхові виплати.

4. Додаткові обов'язки - загальна сума зобов'язань, що впливають з контрактів або обставин, які не охоплені попередніми класифікаціями.

Таблиця 2.12

Показники фінансової стійкості ПАТ НАСК «Оранта» за 2021-2023 рр.

Показник	2021	2022	2023
Коефіцієнт фінансової автономії	0,31	0,32	0,32
Коефіцієнт фінансової стійкості	1,29	1,18	0,88
Коефіцієнт фінансової залежності	1,01	1,02	1,02

**Джерело: Складено автором згідно [24-26]*

Виходячи з оцінки фінансової стійкості ПАТ НАСК «Оранта», наведеної в таблиці 2.12, видно, що коефіцієнт фінансової автономії не відповідає встановленому нормативу ($>0,5$). Протягом усього аналізованого періоду коефіцієнт залишався на рівні 0,32 з незначним зростанням у 2022 році. Це свідчить

про те, що значна частина капіталу страхової компанії фінансується за рахунок позикових коштів, що вказує на залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Здатність страхової компанії фінансувати свої активи за рахунок поєднання довгострокового позикового капіталу та власного капіталу відображається в коефіцієнті фінансової стійкості. Цей показник повинен відповідати встановленому нормативу від 0,7 до 0,9. Виходячи з даних, наведених у таблиці 2,12, видно, що у 2021 та 2022 році він перевищував нормативне значення. З увагою на кредиторську заборгованість та рівень страхових виплат, приходимо к висновкам, що у цей у період 2021-2022 роках, у ПАТ НАСК «Оранта», були накоплені значні резерви достатні до покриття збитків та страхових виплат, однак це перевищення свідчить о неефективному фінансовому менеджменті та пропустили можливості для збільшення доходів та зростання.

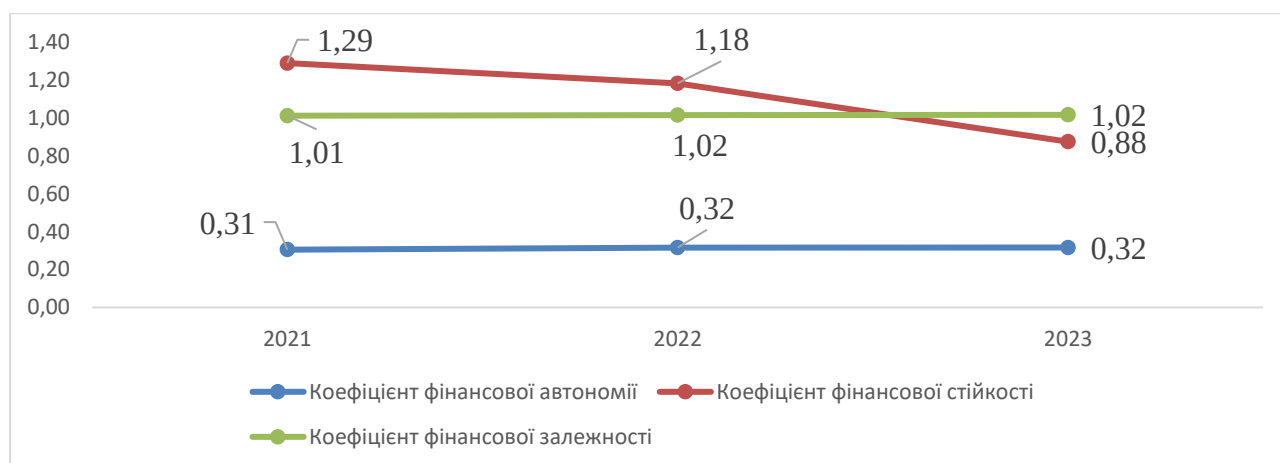

Рис.2.9 Динаміка показників фінансової стійкості ПАТ НАСК «Оранта» за 2021-2023р.р., тис.грн.

**Джерело: Складено автором згідно таблиці 2.12*

Лише у 2023 році показник наближається до нормативу, досягнувши значення 0,88. З 2021 року показник відхилявся від нормативного значення, що спонукало страхову компанію вживати заходів, спрямованих на його стабілізацію. Одним із таких заходів є відказ від довгострокових кредитних коштів. У 2023 році був взят банківський довгостроковий кредит на 58тис.грн.

Коефіцієнт фінансової залежності служить мірою того, як страхова компанія використовує свої фінансові ресурси по відношенню до свого власного капіталу. У

2021 році цей коефіцієнт становив 1,01, далі у 2022 та 2023 роках він збільшився до 1,02. Спостерігається послідовний та постійний фінансовий моніторинг за зовнішніми зобов'язаннями, на відмінну від 2021 та 2022 року. Це свідчить про зміну підходу до андеррайтингу, тарифної політики і можливо адміністративного апарату управління ПАТ НАСК «Оранта», тому що ми бачимо іншу фінансову стратегію.

При ретельному дослідженні фінансової стійкості ПАТ НАСК «Оранта» стає очевидним, що підприємство не ефективно використовує власні оборотні кошти, капітал та банківські кредити. Однак, страхова компанія має достатньо ресурсів для виконання своїх існуючих зобов'язань.

Далі проведемо аналіз швидкої та абсолютної ліквідності ПАТ НАСК «Оранта» у 2021-2023 роках, та наведемо у таблиці 2.13.

Таблиця 2.13

Показники оцінки ліквідності ПАТ НАСК «Оранта» за 2021- 2023 рр.

Показник	2021	2022	2023
Коефіцієнт швидкої ліквідності	3,89	6,64	1,81
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	3,50	6,35	1,52

**Джерело: Складено автором згідно [24-26]*

З огляду на таблицю 2.13 стає очевидним, що коефіцієнт швидкої ліквідності у 2022 році досяг 6,64, що на 2,75 вище, ніж у попередньому році. Цю тенденцію можна пояснити фінансовим менеджментом ПАТ НАСК «Оранта». Якщо урахувати наш аналіз фінансової стійкості то стає очевидним, що значний зріст коефіцієнту фінансової стійкості, який є привабливим для інвесторів, надав значний ріст показника «Поточні фінансові інвестиції», згідно фінансової звітності ПАТ НАСК «Оранта» у 2021 році склало 179400тис.грн., у 2022 році 424601тис.грн., та у 2023 році 108983тис.грн.

Рис.2.10 Динаміка показників поточних фінансових інвестицій

ПАТ НАСК «Оранта» за 2021-2023р.р., тис.грн.

**Джерело: Складено автором згідно [24-26]*

Це свідчить про свідому фінансову стратегію та використання фінансових показників для інвестиційної привабливості. Ці інвестиції можна легко конвертувати в готівку протягом короткого періоду часу. Метою цих інвестицій є збереження та збільшення капіталу компанії шляхом швидкого досягнення прибутковості. Вони включають короткострокові депозити, інвестиції в цінні папери з коротким терміном погашення, облігації та різні фондові інструменти.

Показник абсолютної ліквідності у аналізованому періоді коливалася, перевищуючи значно норматив 0,2. Тобто ПАТ НАСК «Оранта», продовжує підходити до фінансування більш ніж ретельно та одночасно застосовує нові способи залучення фінансування.

Для забезпечення платоспроможності страхової компанії вкрай важливо створити страхові резерви, які забезпечуватимуть майбутні виплати та відшкодування. У випадках, коли страхові компанії взяли на себе більше страхових зобов'язань, ніж вони можуть виконати, використовуючи власні активи, вони повинні передати ризик невиконання цих зобов'язань перестраховикам. Щоб досягти цього, страховики повинні створити чіткі резерви, відокремлюючи страхові виплати та доходи, отримані від інвестування коштів, виділених на ці конкретні види страхування. Аналіз у таблиці 2.14 розглядає забезпеченість страховими резервами ПАТ НАСК «ОРАНТА» у 2021-2022роках.

Таблиця 2.14

Рівень забезпеченості страховими резервами ПАТ НАСК «Оранта»
за 2021- 2023 рр., тис.грн.

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %
				2022/2021	2022/2021	2023/2022	2023/2022
Страхові резерви	675 380	820 892	1 030 694	145 512	121,5%	209 802	125,6%
Премії підписані	1 182 724	1 183 525	1 525 624	801	100,1%	342 099	128,9%
Забезпеченість резервами, %	57,1%	69,4%	67,6%	-	-	-	-

**Джерело: Складено автором згідно [24-26]*

Аналізуючи дані таблиці 2.14, бачимо, що ПАТ НАСК «ОРАНТА» щороку намагається збільшувати страхові резерви та підтримувати їх на належному рівні для забезпечення своєї платоспроможності.

Отже, мета страхових резервів полягає в тому, щоб дати можливість страховим компаніям виконувати свої зобов'язання за договорами страхування із страхувальниками.

Дії щодо страхового резерву – це дії, що здійснюються для забезпечення платоспроможності страхових компаній. Тому можна сказати, що це основний інструмент забезпечення платоспроможності, без якого неможливо уявити нормально функціонуючу страхову компанію.

Оскільки страхові відшкодування в основному виплачуються у формі страхових резервів, наявність і масштаби страхових резервів є гарантією виконання страховими установами своїх зобов'язань. Як бачимо, премії ПАТ НАСК «ОРАНТА» мають тенденцію до зростання, тому страхова компанія збільшує розмір страхових резервів, крім останнього року, у 2023 році забезпеченість страховими резервами незначно зменшилася, це пов'язано з значним збільшенням прийняття на страхування, в основному, з добровільного медичного страхування з

432943тис.грн. у 2022 році до 658480тис.грн. у 2023 році, страхування ОСАЦВ з 189741тис.грн. до 294264тис.грн., страхування майна з 101363тис.грн. до 185795тис.грн. та інші, згідно таблиці 2.6.

Основною вимогою до забезпечення платоспроможності є перевищення фактичного запасу платоспроможності страхової компанії над нормативним запасом платоспроможності. Ми будемо розраховувати показники ФЗП та НЗП, оскільки Закон № 1909-ІХ, набрав чинності тільки 1.01.2024 року.

Проведемо аналіз платоспроможності страхової компанії ПАТ НАСК «ОРАНТА» за 2021-2023рр., розрахувавши її фактичний та нормативний запас платоспроможності на основі розрахункової методики Закону України «Про страхування» 85/96-вр:

Таблиця 2.15

Динаміка показників платоспроможності

ПАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2021-2023рр., тис.грн.

Показник	2021 рік	2022 рік	2023рік
ФЗП Фактичний запас платоспроможності (нетто-активи)	315641,00	405540,00	507298,00
Нормативний запас платоспроможності (за преміями)	207592,83	210858,21	272185,20
Нормативний запас платоспроможності (за виплатами)	85793,89	66740,31	80185,95
НЗП	207592,83	210858,21	272185,20
Виконання умови платоспроможності (ФЗП > НЗП)	+	+	+

**Джерело: Складено автором згідно [24-26]*

Підсумовуючи розрахункові показники ПАТ НАСК «ОРАНТА» можна зробити висновок, що компанія є платоспроможною, а отже фінансово надійною, страховою компанією, яка прагне своєчасно оплачувати поточні витрати та виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками.

Фінансова стійкість і рівень платоспроможності є ключовими показниками здатності страхової компанії виживати та виконувати свої фінансові зобов'язання

перед страхувальниками, незважаючи на негативний вплив зовнішніх і внутрішніх факторів.

Постійно високий рівень фінансової стійкості є гарантією своєчасного та повного виконання страховою компанією своїх фінансових зобов'язань перед страхувальниками. При цьому будь-яка страхова компанія повинна мати певні важелі впливу, використання яких сприятиме підвищенню платоспроможності.

2.3. Прогнозування платоспроможності страхової компанії ПАТ НАСК «ОРАНТА»

Операційні вимоги, з якими стикаються страхові компанії в наш час, вимагають неупередженого та ретельного вивчення їхньої страхової діяльності. Ця потреба виникає через проблеми, пов'язані з фінансовим управлінням, плануванням грошових потоків, обґрунтуванням інвестиційного проекту та оптимальним використанням наявних коштів. Отже, рівень платоспроможності відіграє вирішальну роль у визначенні загальної ефективності та успішності страхової компанії.

У попередньому розділі було зазначено, що на страхові виплати опосередковано впливає фінансова стійкість страхової компанії. Термін «непрямий» означає, що немає чіткого твердження щодо зв'язку між досліджуваним показником і залученими факторами.

У таблиці 2.16 наведено інтервали спостережень з 2021 по 2023 роки, протягом яких відбиралися різні фактори для створення прогнозу, створення моделі та аналізу взаємозв'язку між страховими виплатами та операціями з перестраховування. Ці фактори були використані для оцінки діяльності ПАТ НАСК «ОРАНТА» та встановлення кореляційного зв'язку між страховими виплатами та зазначеними факторами.

Використання терміну «імпліцитний» вказує на те, що зв'язок між досліджуваним показником і впливаючими факторами явно не вказано.

Для визначення математичного виразу однофакторної статистичної моделі візьмемо такі фактори:

Таблиця 2.16

Фактори для однофакторної статистичної моделі

Рік	Коефіцієнт забезпеченості страховими резервами	Рівень виплат, %
2021	0,571	40,9
2022	0,694	33,6
2023	0,676	39,6

**Джерело: Складено автором згідно [24-26]*

В результаті отримали такий графік моделі парної регресії залежності рівня виплат від коефіцієнту забезпеченості власними засобами (рис. 2.6):

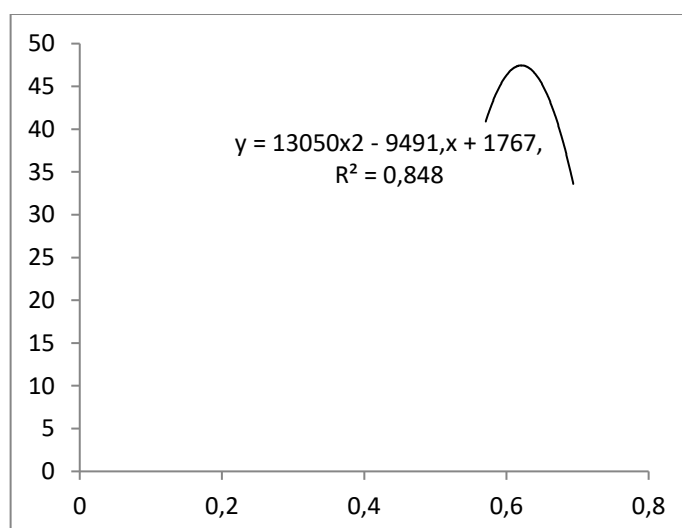

Рис. 2.11. Графік моделі парної регресії залежності рівня виплат від коефіцієнту забезпеченості власними засобами

На графіку представлено співвідношення між рівнем виплат та коефіцієнтом самоокупності, про що свідчать дані таблиці 2.16. Кожна точка даних на графіку відповідає конкретному року та поєднує рівень оплати з забезпеченістю власними коштами. Позитивний нахил лінії на графіку підтверджує наявність позитивного зв'язку між рівнями оплати праці та показниками самозабезпеченості. Цю залежність можна математично виразити за допомогою рівняння 2.4, яке пов'язує прогнозований коефіцієнт самозабезпечення з рівнем платежів.

$$r_{At} = 13050x^2 - 9491x + 1767 \quad (2.4)$$

З рівня видно, що нульовий коефіцієнт відповідає виплаті 1767 за період. Це

означає очікуваний рівень виплат для ПАТ НАСК «ОРАНТА» за відсутності будь-якого коефіцієнта власного капіталу.

Рівень виплат ПАТ НАСК «ОРАНТА» можна визначити за допомогою рівняння (2.1), яке є математичною моделлю, заснованою на коефіцієнті забезпеченості власними коштами. Щоб спрогнозувати рівень виплат на наступний період часу, нам потрібно обчислити відповідне значення та підставити його в рівняння (2.1). Цей розрахунок можна знайти в таблиці 2.17.

Таблиця 2.17

Прогнозні значення рівня виплат ПАТ НАСК «ОРАНТА»

Прогнозні показники				
Рік	1	2	3	4
Рівень виплат, %	40,9	33,6	39,6	36,1

**Джерело: складено автором на основі табл. 2.16*

Для визначення прогнозованого коефіцієнта забезпеченості власними коштами на наступний період у рівняння (2.4) вставимо розраховане значення для 4-го року. Це дає (2.5):

$$r_{At} = 13050 * 36,083 - 9491 * 36,083 + 1767 = 13247 \quad (2.5)$$

Для того, щоб продовжити, необхідно розрахувати прогнозовані значення коефіцієнта забезпечення самофінансування для ПАТ НАСК «ОРАНТА» на наступний період часу, а потім вставити цей показник у рівняння (2.4), як зазначено в таблиці 2.18.

Для отримання прогнозного значення рівня виплат ПАТ НАСК «ОРАНТА» на наступний період, отримане значення на 5 рік, підставляємо у рівняння (2.4). В результаті отримаємо (2.6):

$$r_{At} = 13050 * 36,1 - 9491 * 36,1 + 1767 = 19988135 \quad (2.6)$$

Таблиця 2.18

Прогнозні значення коефіцієнту забезпеченості страховими резервами
ПАТ НАСК «ОРАНТА»

Прогнозні показники				
Рік	1	2	3	4
Коефіцієнт забезпеченості страховими резервами	0,571	0,694	0,676	0,8045

**Джерело: складено автором на основі табл. 2.22*

Аналіз зв'язку між двома змінними та факторами, які на них впливають, можна провести за допомогою статистичної моделі з двома факторами. Цей підхід також застосовний у сфері страхування, де його можна використати для вивчення впливу двох факторів на страхові виплати.

Страхові компанії можуть використовувати статистичну модель із двома факторами для аналізу впливу різних змінних на страхові виплати та прогнозування ймовірності страхових випадків. Враховуючи ці фактори, компанії можуть встановити відповідні страхові ставки, зберегти прибуток і підтримувати фінансову стабільність. Крім того, ця модель дозволяє компаніям точно визначати групи страхувальників, які можуть становити більший ризик, тим самим підвищуючи ефективність стратегій управління ризиками.

Щоб встановити математичне представлення двофакторної статистичної моделі, ми розглянемо фактори, наведені в таблиці 2.19.

Таблиця 2.19

Фактори для двофакторної статистичної моделі

Рік	Коефіцієнт забезпеченості страховими резервами	Приріст страхових платежів	Рівень виплат, %
2021	0,571	117,6	40,9
2022	0,694	104,1	33,6
2023	0,676	121,5	39,6

**Джерело: складено автором згідно «Forinsurer»[26-29]*

15									
16		Коеффициен ты	Стандар тная ошибка	t- стат исти ка	P- Значен ие	Нижни е 95%	Верхни е 95%	Нижни е 95,0%	Верхни е 95,0%
17	Y-пересечение	-16,49937072	33,6709961	-0,49	0,7099	-444,33	411,33	-444,33	411,331
18	Коефіцієнт забезпеченост і власними засобами	169,0782253	88,7079702	1,906	0,3076	-958,06	1296,2	-958,06	1296,22
19	Приріст страхових платежів	-0,088629837	0,03794131	-2,336	0,2575	-0,5707	0,3935	-0,5707	0,39346
20									
21	ВЫВОД ОСТАТКА								
22									
23	Наблюдение	Предсказанн ое Рівень виплат, %	Остатки						
24	1	43,35281743	1,28718257						
25	2	42,25674138	-0,6567414						
26	3	44,17414099	-0,604141						
27	4	51,8563002	-0,0263002						

Рис. 2.12. Підсумки інструменту «Регресія»

На рис. 2.12 відображено випадок впливу коефіцієнту забезпеченості страховими резервами та приросту страхових платежів на рівень виплат ПАТ НАСК «ОРАНТА». Графічно ця залежність виражена двомірною площиною, отриманою за допомогою статистичного методу множинної регресії. Ця площина описується рівнянням (2.7):

$$r_{At} = -16,5 - 169,08 * (F_1) - 0,09 * (F_2) \quad (2.7)$$

Нахил площини, який відповідає частці покриття страховими резервами (-169,08), означає реакцію рівнів виплат на коливання коефіцієнта покриття. Аналогічно, нахил площини в бік збільшення страхових виплат (-0,09) вказує на чутливість рівнів виплат до змін у приростах виплат. Важливо відзначити, що ця чутливість може бути позитивною або негативною зі значеннями -169,08 і -0,09 відповідно. Це свідчить про те, що якщо прогнозоване співвідношення покриття страхових резервів або страхових виплат зменшиться, рівні виплат повинні зменшитися відповідно.

У зв'язку з цим вкрай необхідно уточнити прогнозні показники ПАТ НАСК «ОРАНТА» в найближчий період. Отже, отримуємо (2.8):

$$r_{At} = -16,5 - 169,08 * 39,6 - 0,09 * 39,6 = -6715,63 \quad (2.8)$$

Прогнозна двохфакторна модель підтверджує, що ПАТ НАСК «ОРАНТА» входить в фазу витрат, та передбачено зменшення платоспроможності у зв'язку з зниженням страхових премій та страхових резервів у 2024 році.

РОЗДІЛ 3 МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ПЛАТОСПРОЖНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ ПАТ НАСК «ОРАНТА»

3.1. Вплив нововведень НБУ на платоспроможність страхових компаній в Україні

З метою оптимізації ліцензування страхової діяльності запроваджено 23 класи страхування (в тому числі 5 класів страхування життя) на зміну попередній системі понад 50 видів страхування.

Страховик має повноваження змінювати обсяг ліцензії на основі класу, включаючи або виключаючи конкретні ризики, які охоплюються цим конкретним класом.

Постановою № 182, затвердженою Правлінням Національного банку України (НБУ) 25.12.2023, визначено характеристику та класифікаційні ознаки класів страхування, особливості здійснення страхової діяльності та порядок укладання договорів для кожного виду страхування. Це положення містить вичерпний перелік ризиків, пов'язаних з кожним класом страхування, описує перехід від типів страхування до класів і стосується переоформлення діючих страхових ліцензій. Крім того, він встановлює особливі вимоги до укладення та виконання договорів страхування на основі відповідної групи класів страхування.

Законодавець вніс незначні зміни в умови діяльності страховиків-нерезидентів в Україні, дещо відхилившись від попереднього закону та впровадивши зміни в такий спосіб, раніше вимагалось, щоб держава страховика-нерезидента брала активну участь у міжнародній співпраці для боротьби з незаконною діяльністю, пов'язаною з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму, а також співпрацювала з групою з розробки фінансових заходів, відомою як FATF. Зараз вкрай важливо, щоб у держави-нерезидента страховика не було жодних застережень з боку міжнародних організацій щодо дотримання ним міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Страховикам-нерезидентам із держав, які здійснюють збройну агресію проти України, таких як Російська Федерація та Республіка Білорусь, забороняється здійснювати діяльність на території України. Вимога щодо наявності меморандуму або угоди між наглядовим органом країни реєстрації страховика-нерезидента та Уповноваженим органом України скасовується. Проте страховикам-нерезидентам, зареєстрованим у державі-члені Світової організації торгівлі (СОТ), дозволено відкривати філії в Україні. Законодавство таких держав, як підтвердив НБУ, не містить положень, які б перешкоджали чи обмежували нагляд НБУ за цими філіями чи перешкоджали їх взаємодії з наглядовими органами.

Реалізація нового закону призвела до переходу від обов'язкового до добровільного страхування, зокрема, щодо страхування життя та здоров'я працівників на підприємствах, які становлять потенційний ризик для їхнього добробуту, таких як психіатричні заклади, уранові підприємства, тепло- генеруючі електростанції та експерти з протимінної діяльності.

Одночасно виникла вимога щодо отримання страхового покриття для благополуччя та безпеки окремих осіб, а також для захисту навколишнього середовища та особистого майна під час транспортування небезпечних матеріалів. Крім того, обов'язковим стало страхування можливих збитків, спричинених надзвичайними ситуаціями, такими як пожежі та аварії, на об'єктах підвищеної небезпеки, у тому числі екологічні та санітарно-епідеміологічні події.

Законодавство реалізує різну стратегію з точки зору критеріїв, які накладаються на керівні органи страхових компаній, що залежить від значущості конкретної компанії. Іншими словами, величина страхової компанії прямо корелює з рівнем пред'явлених вимог.

Для посилення та підвищення чіткості діяльності страхових компаній НБУ ввів у дію постанову від 27 грудня 2023 року № 194. У цій постанові під назвою «Затвердження Положення про вимоги до системи управління страховиком» визначено різні заходи. бути прийнятим. Один із цих заходів передбачає оцінку регулятором загальної придатності та ефективності правління та виконавчого органу страховика. Ця оцінка буде проведена відповідно до конкретних критеріїв, викладених у Регламенті.

Крім того, нещодавно прийняте законодавство ретельно регулює структуру системи, відповідальної за виконання таких важливих завдань, як управління ризиками, комплаєнс, актуарна функція та функція внутрішнього аудиту. Він також окреслює конкретні вимоги до осіб або організацій, залучених до виконання цих ключових функцій.

Крім того, юридична особа, яка планує займатися страховою діяльністю, зобов'язана підготувати та надати до НБУ трирічний план діяльності.

Для забезпечення прав та інтересів учасників страхових відносин впроваджено різноманітні нововведення, які стосуються саме діяльності страхових посередників.

Професійна кваліфікація, ділова репутація та досвід роботи страхових посередників мають відповідати чітким вимогам. Крім того, обов'язковим є вичерпний і прозорий перелік інформації, яку страховий посередник повинен надати клієнту перед укладенням договору страхування. Страховий посередник також зобов'язаний мати страхування відповідальності, зокрема для отримання страхових та/або перестрахових премій і платежів від клієнтів, страховиків і перестраховиків. Крім того, вимагається, щоб страховий посередник мав окремі поточні рахунки для ведення бізнесу та поточний рахунок з певними обмеженнями використання, на які не може бути накладено арешт.

Новаторським кроком є те, що закон тепер окреслює комплексний набір наглядових дій НБУ, які можуть бути реалізовані на різних етапах і в різних випадках порушень, включаючи раннє виявлення, запобігання та зниження ризиків для забезпечення платоспроможності страховиків.

Існують різні види заходів, які можна вжити для вирішення проблем у страховій галузі. Ці заходи можуть включати рекомендації щодо конкретних дій або необхідність утриматися від певних дій, і вони можуть бути спрямовані на будь-яку кількість страховиків. Крім того, можуть бути застосовані заходи раннього втручання, наприклад вимога надавати більше інформації або частіше подавати фінансову звітність. Ці заходи також можуть включати обмеження певних операцій. Крім того, існують заходи впливу, які можуть бути вжиті, наприклад визнання компанії неплатоспроможною, позбавлення її ліцензії,

відкриття процедури ліквідації, накладення штрафів або заборона укладати нові договори страхування.

Закон визначає умови, порядок та особливості реалізації кожного із цих заходів.

У разі виявлення страховиком під час здійснення операцій та внутрішнього аудиту ризиків для своєї платоспроможності, він зобов'язаний повідомити про це Регулятора. Після цього повідомлення розробляється або план відновлення бізнесу, або план фінансування. У рамках своїх наглядових і контрольних обов'язків НБУ розглядає та затверджує обраний страховиком план, будь то план відновлення чи план фінансування, залежно від конкретних показників, які були порушені. Крім того, НБУ дає згоду на продовження виконання плану та отримує регулярні звіти про хід його виконання.

Припинення страхової діяльності страховиком регулюється Законом №1909-IX, який визначає точні способи, умови та порядок цього процесу. Проте окремі деталі щодо виходу з ринку визначаються НБУ різними актами, наприклад, постановою від 25 грудня 2023 року № 184, якою затверджено Положення про добровільний вихід страховика з ринку та передачу страхового портфеля. Страховиком.

У деяких випадках страхова компанія має можливість припинити свою присутність на ринку.

1. За вибором, за одним із рішень страховика.

Щодо реструктуризації страхової компанії;

При ліквідації страховика виникає ситуація.

Щодо передачі страхового портфеля є певні моменти, які необхідно вирішити.

Коли йдеться про реалізацію страхового портфеля, ретельне виконання має вирішальне значення.

Загалом кажучи, ці протоколи охоплюють схвалення адміністрацією страховика, отримання схвалення та згоди НБУ щодо стратегії виходу страховика з ринку, виконання зазначеної стратегії та анулювання ліцензії.

2. За рішенням НБУ є обов'язковим.

У разі відкликання ліцензії з причин, відмінних від визнання страховика неплатоспроможним, наступним кроком є подання апеляційної скарги до господарського суду з вимогою ліквідації страховика. У разі наявності договорів страхування чи перестрахування НБУ (Національний банк України) призначає тимчасову адміністрацію для захисту прав та інтересів споживачів. Після цього обов'язки цієї тимчасової адміністрації будуть передані ліквідатору, який буде обраний з числа арбітражних керуючих, які беруть участь у судовій справі, як визначено рішенням суду.

Після встановлення неплатоспроможності страховика наступним кроком є подання до господарського суду заяви про порушення справи про банкрутство. Це має бути зроблено протягом місяця з моменту прийняття рішення НБУ. Після того, як суд отримає заяву, він розпочне процес розпорядження та ліквідації майна. Для нагляду за цією процедурою суд призначає арбітражного керуючого (також відомого як адміністратор або ліквідатор).

Кодекс України з процедур банкрутства зазнав ряд змін, про що йдеться в розділі «Прикінцеві та перехідні положення» нещодавно прийнятого Закону.

Порушити справу про банкрутство страхової компанії можна лише двома способами. По-перше, ліквідатор страховика, призначений судом за поданням НБУ, може подати заяву від імені страховика, якщо встановить, що активів страховика недостатньо для задоволення вимог кредиторів. Крім того, НБУ має повноваження подавати заяву, якщо страхову компанію визнають неплатоспроможною та її ліцензію відкликають. Важливо зазначити, що кредитори або будь-які інші організації більше не мають права ініціювати процес банкрутства страхової компанії.

Крім того, закон встановлює комплексний набір критеріїв, які зобов'язують Національний банк України (НБУ) визначити віднесення страховика до категорії неплатоспроможних і в місячний термін подати до господарського суду заяву про порушення справи про банкрутство. Це включає такі випадки, як невиконання вимог щодо мінімального капіталу протягом 90 днів після виявлення невідповідності.

На відміну від попередньої постанови, помітним нововведенням є те, що страхові компанії, визнані НБУ неплатоспроможними, більше не матимуть можливості відновити свою діяльність.

За жодних обставин не можна здійснювати санацію страхових компаній до або після порушення справи про банкрутство; після початку процедури ліквідації страховика вона не може бути зупинена або припинена, навіть якщо окремі акти НБУ, які стали підставою для початку, визнані протиправними та згодом скасовані.

Після прийняття новий закон про страхування набув чинності протягом двох років, що дало достатньо часу учасникам страхового ринку та державним контролюючим органам для розробки підзаконних актів та приведення своєї діяльності у відповідність із вимогами нового закону.

Важливо підкреслити, що оновлене законодавство передбачає додатковий період продовження до 30 червня 2024 року, що дозволяє страховим компаніям привести свою діяльність у відповідність до положень, викладених у Законі №1909-ІХ.

Національний банк України, який є регулятором ринку, та Кабінет Міністрів України мають вирішальне значення для приведення нормативно-правових заходів у відповідність із цим законом. Вони зобов'язані прийняти необхідні акти для забезпечення його реалізації до моменту набрання чинності законом.

Хоча важливо визнати, що не всі органи державної влади мали достатньо часу для створення нормативно-правової бази для імплементації нового закону та узгодження з ним існуючих підзаконних актів, вкрай важливо вирішити це питання.

Наприкінці лютого 2024 року Національний банк України успішно завершив створення та затвердження важливих законодавчих заходів, що стосуються регулювання ринку фінансових послуг, відповідно до чинного законодавства, зокрема Закону України «Про страхування».

Щоб обґрунтувати свої претензії, Регулятор представляє вичерпну збірку різноманітних заходів, які були вжиті для забезпечення виконання положень нещодавно прийнятого законодавства. Ці заходи охоплюють широкий спектр аспектів, включаючи нормативні акти, що стосуються визначення атрибутів і

критеріїв категоризації класів страхування, передумов для ефективної системи управління страховиками, акредитації осіб, уповноважених займатися актуарною діяльністю, вказівок щодо добровільного виходу зі страхового ринку. передача страхових портфелів, а також встановлення критеріїв для забезпечення платоспроможності та інвестиційної практики страховиків, серед інших положень.

Крім того, НБУ вжив заходів щодо скасування низки застарілих нормативно-правових документів, а також актів Нацкомфінпослуг, а також вніс зміни до чинних підзаконних актів.

Ознайомившись зі змістом розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Закону №1909-IX, стає очевидним, що існує приблизно 35 офіційних документів, які мають бути затверджені та введені в дію Урядом до січня 2024 року. Ці документи стосуються саме правила та вимоги щодо страхування окремих категорій.

На сьогодні затверджено та оприлюднено лише два документи відповідно до договору: страхування відповідальності фізичних осіб, які користуються об'єктами підвищеної небезпеки, та страхування ризиків цивільної авіації.

Певні дії, зокрема ті, які вживає Мінприроди, наразі обговорюються та/або переглядаються відповідними органами. Це стосується таких питань, як окремі положення та вимоги щодо страхування збитків, завданих об'єктам природно-заповідного фонду, а також страхування майнових ризиків під час діяльності з видобутку нафти та газу.

Страховий ринок нині перебуває у стані невизначеності через відсутність підзаконних актів, які мали б бути прийняті до 1 січня 2024 року, щоб регулювати порядок та умови окремих класів страхування. Хоча деякі документи з попереднього закону КМУ вже скасував, багато необхідних нормативних актів ще належить прийняти. Ця нормативна неоднозначність потенційно може мати негативний вплив як на страхові компанії, так і на їхніх клієнтів. Проте ми продовжуємо сподіватися, що відповідні державні органи незабаром виконають свої обов'язки щодо розробки підзаконних актів для ефективної реалізації положень нового закону. Це дасть учасникам страхового ринку необхідний час для адаптації та відповідності новим вимогам.

3.2. Рекомендації щодо підвищення платоспроможності ПАТ НАСК «ОРАНТА»

Виходячи з оцінки платоспроможності ПАТ НАСК «ОРАНТА» вищезазначеного можна запропонувати для страхової компанії наступне:

- а) зробити акцент на управлінні витратами та недопущення появи непокритого збитку;
- б) управління кредиторською заборгованістю та перегляд її структури;
- в) планувати та контролювати формування чистого прибутку компанії шляхом зменшення факторів, що впливають на результат основної операційної діяльності;
- г) підвищувати показник фінансової стійкості страховика за рахунок управління дебіторською заборгованістю та грошовими коштами компанії;
- г) розвивати практику перестрахування, адже це означає вторинний розподіл ризиків між страховими компаніями;
- д) забезпечувати збалансований страховий портфель, при якому обсяг відповідальності за ризиками одного виду, врівноважений обсягом відповідальності за ризиками інших видів страхування;
- є) оптимально розміщувати страхові резерви в дохідні активи для того, щоб забезпечувати умови безперебійних виплат страхового відшкодування та страхового забезпечення;
- ж) збільшувати рівень страхових виплат, що призведе до підвищення довіри до страхової компанії і відповідного збільшення надходження страхових платежів.

Вказані пропозиції щодо покращення фінансового стану вплинуть на підвищення платоспроможності ПАТ НАСК «ОРАНТА», а отже, і ефективності її діяльності, покращення її фінансових показників. Таким чином, фінансовий стан страхової компанії як комплексне поняття, що є наслідком взаємодії усіх елементів системи фінансових відносин компанії, визначається сукупністю господарських факторів і характеризується системою показників, які відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Оцінка платоспроможності страховика пов'язана з необхідністю визначення доцільності його діяльності на страховому ринку, можливості виконувати свої зобов'язання, та задовольняти потреби своїх клієнтів. Для оцінки фінансового стану страхових компаній використовується методики, які пропонує держава та НБУ.

А отже, для поліпшення показників фінансового стану та платоспроможності страхової компанії необхідно створити певні умови, зокрема:

- а) розвиток та розширення всіх видів страхування завдяки впровадженню європейських та світових методів та технологій;
- б) впровадження нових видів страхових послуг;
- в) максимальний обсяг охоплення ринку, повне обслуговування потреб клієнтів, лідерство у питаннях зниження собівартості страхових премій;
- г) впровадити ефективну систему перестрахування.

Ці заходи допоможуть страховикам України, в тому числі і страховій компанії ПАТ НАСК «ОРАНТА», поліпшити рівень свого фінансового стану, що дасть їм змогу конкурувати з іншими страховими компаніями, а і у майбутньому з європейськими страховими компаніями.

ВИСНОВКИ

Бакалаврська кваліфікаційна робота була зосереджена на вивченні теоретичних основ фінансової стійкості страхової компанії та аналізі управління її платоспроможністю. Крім того, надано рекомендації щодо покращення управління платоспроможністю страховика. Дослідження, проведене в рамках цього дослідження, дало цінну інформацію про платоспроможність страхових компаній і привело до наступних ключових висновків:

1. Проаналізувавши точки зору різних науковців, стало очевидним, що поняття «платоспроможність страхової компанії» піддається різним тлумаченням. По суті, платоспроможність охоплює основний елемент економічної діяльності, який передбачає забезпечення того, щоб компанія володіла достатніми активами для покриття своїх майбутніх зобов'язань. Це означає, що вартість активів компанії повинна перевищувати або дорівнювати вартості її зобов'язань. Отже, важливою вимогою для відповідності критеріям платоспроможності є підтримання фактичного запасу платоспроможності, який перевищує нормативний запас платоспроможності.

2. При оцінці фінансової стійкості страхової компанії вирішальним фактором є платоспроможність. Це означає здатність компанії виконувати свої зобов'язання перед клієнтами, забезпечуючи таким чином майбутній успіх компанії. Таким чином, платоспроможність є ключовим показником при оцінці фінансової стійкості страхової компанії.

3. Фактичний та нормативний показник платоспроможності служить основним показником для оцінки фінансової стійкості страхової компанії, зокрема її здатності розраховуватися за довгостроковими зобов'язаннями. Як правило, вищий показник платоспроможності свідчить про більшу ймовірність виконання фінансових зобов'язань. Відповідно, компанії з нижчими показниками платоспроможності становлять підвищений ризик для інвесторів. Однак важливо відзначити, що сприятливе значення показника платоспроможності може коливатися в залежності від галузі, в якій працює компанія.

4. Платоспроможність страхової компанії схожа на її фінансову стійкість, між цими двома концепціями є чіткі відмінності. І платоспроможність, і фінансова стійкість служать показниками фінансового стану страхової компанії, але ліквідність конкретно стосується здатності компанії розраховуватися за короткостроковими боргами. Він оцінює, чи може компанія виконати свої поточні зобов'язання, використовуючи наявні поточні активи, і оцінює, наскільки швидко ці активи можна конвертувати в готівку. З іншого боку, платоспроможність стосується здатності компанії виконувати довгострокові зобов'язання та підтримувати поточну діяльність у майбутньому. Можливо, що підприємство має високу платоспроможність, але низьку ліквідність, або навпаки. Однак для підтримки конкурентоспроможності в бізнес-ландшафті компанії вкрай важливо мати достатній рівень як ліквідності, так і платоспроможності.

Перевірка показала, що національна система регулювання платоспроможності ґрунтується на Європейській Директиві під назвою Solvency II, про що свідчать положення, викладені в Законі України «Про страхування». НБУ активно проводить реформи та покращує свій страховий ринок, приділяючи особливу увагу виконанню вимог, викладених у Solvency II. Оцінивши впровадження вимог Solvency II на українському страховому ринку, стає очевидним, що є кілька першочергових питань, які потребують вирішення. Прийняття Solvency II в Україні матиме значні наслідки для розвитку інформаційних систем, що використовуються для моделювання розміру капіталу та оцінки широкого спектру пов'язаних зі страхуванням ризиків, а також вимог до звітності [33]. Впровадивши Solvency II, страхові компанії зможуть налагодити ефективні практики управління ризиками, оскільки моніторинг платоспроможності здійснюватиметься на основі самостійно розробленої методології самими страховиками. Роль регулятора полягатиме в оцінці адекватності цієї методології, яка в кінцевому підсумку призведе до покращення якості страхових послуг, що надаються клієнтам.

5. Проведено оцінку платоспроможності ПАТ НАСК «ОРАНТА». Аналіз показав, що в цілому страхова компанія продемонструвала сприятливий індекс платоспроможності. Протягом звітного періоду фактичний запас

платоспроможності стабільно перевищував обов'язковий резерв, що свідчить про позитивний фінансовий стан.

6. Вивчення складу власного капіталу показує, що страхова компанія послідовно зміцнює свої позиції на страховому ринку, зміцнюючи тим самим свою фінансову стійкість. Проте частка власного капіталу в загальній структурі капіталу компанії мала тенденцію до зниження з 2016 по 2020 рік, насамперед через накопичення непокритих збитків протягом цього періоду. Таким чином, у структурі капіталу переважали довгострокові зобов'язання, які становили понад 60% від загального обсягу, причому значна частина віднесена до страхових резервів, які мають тенденцію до зростання з часом. Це історичне формування структури капіталу узгоджується з конкретними вимогами страхових компаній. Наявність страхових резервів служить доказом того, що страхова організація володіє необхідними ресурсами для виконання своїх поточних зобов'язань, охоплюючи як математичні резерви, так і резерви незавершених платежів. Таким чином, ПАТ «НАСК «ОРАНТА» виступає як фінансово стійка страхова компанія, здатна оперативно покривати всі поточні витрати та виконувати взяті на себе зобов'язання перед страхувальниками.

Досліджуючи фінансову стійкість страхової компанії, у роботі було зосереджено увагу на різних показниках. Зокрема, було проведено оцінку ПАТ НАСК «ОРАНТА», і встановлено, що коефіцієнт фінансової автономії відхиляється від очікуваного значення ($>0,5$). Це спостереження свідчить про те, що значна частина капіталу страхової компанії складається із позикових коштів, що вказує на залежність від зовнішніх джерел фінансування. Таку ситуацію можна пояснити унікальними характеристиками галузі.

Здатність підприємства фінансувати свої активи за рахунок довгострокового позикового капіталу та власного капіталу вимірюється коефіцієнтом фінансової стійкості. Незважаючи на незначне відхилення з 2022 року, показник страхової компанії залишився в межах нормативу. Для стабілізації ситуації страхова компанія вжила заходів, зменшивши розмір довгострокових позикових коштів.

Коефіцієнт фінансової залежності, додатковий аналізований показник, вимірює використання фінансових ресурсів по відношенню до власного капіталу

страхової компанії. Протягом усього досліджуваного періоду цей показник мав тенденцію до зростання, що свідчить про ефективне використання внутрішніх ресурсів страхової компанії.

7. Для посилення нагляду за страховими операціями необхідно оцінити дії, які вживає страхова компанія. Ця оцінка має охоплювати здійснення заходів щодо моніторингу фінансової стабільності та платоспроможності страховиків, гарантувати прозорість у поширенні інформації та підготовці фінансової звітності, а також забезпечувати дотримання норм страхового законодавства.

Шляхом постійного моніторингу було перевірено дотримання страховою компанією вимог, зокрема, зосереджено увагу на аналізі динаміки обсягу її активів. Результати виявили значне збільшення активів протягом досліджуваного періоду, що вказує на високий потенціал для підтримки платоспроможності, фінансової стабільності та загальної операційної ефективності.

8. Щоб підвищити платоспроможність, страхова компанія повинна визначити пріоритетність кількох ключових факторів, спираючись на іноземний досвід. Ці фактори включають:

- а) ефективний розподіл доступних коштів для забезпечення достатніх активів;
- б) збільшення суми власного капіталу,
- в) передачу ризиків через перестраховування,
- г) зменшення витрат, пов'язаних із веденням справ і збалансуванням страхового портфеля,
- д) регулярний перегляд та перерахунок тарифної політики.

Впроваджуючи ці заходи та використовуючи зарубіжний досвід, страхові компанії, в тому числі ПАТ «НАСК «ОРАНТА», можуть не тільки зберегти свою платоспроможність, але й суттєво її підвищити, тим самим посиливши свою надійність для страхувальників.

(підпис студента)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арбузов С.Г., Колобов Ю.В., Міщенко В.І., Науменкова С.В. *Банківська енциклопедія. Центр наукових досліджень Національного банку України*. Київ. Знання. 2011. 504 с.
2. Базилевич В.Д. *Страховання. підручник*. Київ. Знання. 2008. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Bazylevych_Viktor/Strakhuvannia.pdf (Дата звернення 28.03.2024)
3. Балицька М.В., Тимошенко М.С. Досвід Польщі в імплементація Solvency II. перспективи для України. *Ефективна економіка*. 2023. № 5.
4. ВВП України. *Український портал про фінанси і інвестиції «Мінфін»*. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/> (Дата звернення 28.03.2024)
5. Для виконання нового закону про страхування необхідно до 2027 року розробити 30 нормативно-правових актів: ФІНОМ. URL: <https://finom.org.ua/dlyavykonannya-novoho-zakonu-pro-strakhuvannya-neobkhdno-do-2027-roku-rozrobyty-30-normatyvno> (Дата звернення 28.03.2024)
6. Левкович О. В., Калашнікова Ю. М. Фінансова стійкість як передумова інноваційного розвитку підприємства. *Ефективна економіка*. Дніпро. 2021. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8776> (Дата звернення 28.03.2024)
7. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства. Київ. КНЕУ. 2008. 88– 91 с.
8. Морозова Л.С. Платоспроможність страхових компаній. Всеукраїнська науково-практична конференція: система України як складова інституційних перетворень економіки. Київ: КНТЕУ. 2021. URL: <https://knute.edu.ua/file/MjExMzA=/bcffbb72fc0899b9ecb0383497b28125.pdf#page=10767> (Дата звернення 28.03.2024)
9. На ринку України зменшилась кількість страхових компаній - НБУ: Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3254365-na-rinkuukraini-zmensilas-kilkist-strahovih-kompanij-nbu.html> (Дата звернення 28.03.2024)

10. На страховому ринку розпочалася чистка: ТОВ «Сучасні маркетингові комунікації». [URL:https://rating.zone/na-strakhovomu-rynku-rozpochalasia-chystka/](https://rating.zone/na-strakhovomu-rynku-rozpochalasia-chystka/) (Дата звернення 28.03.2024)

11. Навіщо потрібні Big Data та Machine Learning: ІТ-компанія WEZ М. [URL:https://wezom.com.ua/ua/blog/zachem-strahovoj-industrii-nuzhny-big-data-imachine-learning](https://wezom.com.ua/ua/blog/zachem-strahovoj-industrii-nuzhny-big-data-imachine-learning) (Дата звернення 28.03.2024)

12. Наглядова статистика: Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (Дата звернення 28.03.2024)

13. Бондаренко П.В., Романченко А.В. Тенденції платоспроможності страхової компанії. *XXII Міжнародній науково-практичній конференції «Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях» (25-26 квітня 2024 р.)*. Одеса. ОНЕУ, 2024.

14. Сосновська О.О. Елементи забезпечення фінансової стійкості страхових компаній. *Економіка, фінанси і оцінки в XXI столітті: аналіз тенденцій та перспективи розвитку*: зб. тез міжнародної науково-практичної конференції. 2017. с. 70-74.

15. Закон України «Про страхування»: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (Дата звернення 28.03.2023)

16. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи: Закон України від 28.12.2014 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/71-19> (Дата звернення 28.03.2024)

17. Федорова Т.А. Страхування: підручник 3-є вид, 2016. С.1006.

18. Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І. та ін. Фінансова діяльність підприємства: підручник 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Либідь, 2016. С.384.

19. Шірінян Л., Бойко С., Толстенко О., Аналіз і прогнозування надходжень до Державного бюджету України від податку на прибуток страхових компаній. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2019. № 3(204). С. 56-64.

20. Підсумки діяльності страхових компаній за рейтинговим журналом про страхування та іншуртех "Insurance TOP" 2023 рік URL: <https://forinsurer.com/files/file00750.pdf> (Дата звернення 20.03.2024)
21. Підсумки діяльності страхових компаній за рейтинговим журналом про страхування та іншуртех "Insurance TOP" за 2021 рік URL: <https://forinsurer.com/files/file00722.pdf> (Дата звернення 20.03.2024)
22. Підсумки діяльності страхових компаній за рейтинговим журналом про страхування та іншуртех "Insurance TOP" за 2020 рік URL: <https://forinsurer.com/files/file00703.pdf> (Дата звернення 20.03.2024)
23. Онищенко В.П. Рівень страхових виплат як показник розвитку страхового ринку України. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету*. Чернігів. № 43. 2017. 156–163 с.
24. Річна фінансова звітність ПАТ НАСК «ОРАНТА» за 2021 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/00034186/finances?current_year=2021 (Дата звернення 20.03.2024)
25. Річна фінансова звітність ПАТ НАСК «ОРАНТА» за 2022 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/00034186/finances?current_year=2022 (Дата звернення 20.03.2024)
26. Річна фінансова звітність ПАТ НАСК «ОРАНТА» за 2023 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/00034186/finances?current_year=2023 (Дата звернення 20.03.2024)
27. Рябенко Г. М. Шляхи покращення фінансового стану підприємства. *Інноваційна економіка*. № 7. 2017. 208 с.
28. Антипенко Є. Підвищення фінансової стійкості підприємства. *Економічний аналіз*. № 9. 2018. 89 с.
29. Рудницька О.М. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/2700/1/19.pdf> (Дата звернення 20.03.2023)
30. Рябенко Г.М. Шляхи покращення фінансового стану підприємства. *Економіка та конкурентоспроможність підприємств*. Київ. 2015. С.105-109

31. Шумелда Я. Страхування : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Міжнародна агенція «Бізон». Київ. 2018. 384 с.
32. Юрченко Л. А. Фінансовий менеджмент страховика. Київ. 2017. 89 с.
33. Варгатюк, М.А. Аналіз і оцінка фінансового стану підприємства. *Вектор науки Львівського державного університету. Серія: Економіка та оцінки: наук. Журнал.* Львів. 2018. С. 33-36.
34. Годін, А.М. Страхування. Львів. 2016. 502 с.
35. Данилова, Н.Л. Сутність і проблеми аналізу фінансової стійкості комерційного підприємства. *Концепт: наук. Журнал.* 2016. С. 16-20.
36. Єфремова, П.І. Роль державного регулювання в концентрації капіталу в страховому секторі фінансового ринку. *Страхова справа: наук. Журнал.* 2018. С. 3-8.
37. Ковальов, В.В. Аналіз господарської діяльності підприємства: навчальний посібник. Київ. 2018. - 424 с.
38. Кужелєв М.А. Фінансова стійкість страхових компаній в умовах динамічного зовнішнього середовища. *Економічний вісник університету. Збірник наукових праць вчених і аспірантів: наук. журнал.* Київ. 2016. С. 287-294.
39. Лаврентьєва, Л.В. Про платоспроможність як якісної характеристики фінансової стійкості страхової компанії. *Введення науки: наук. жур.* Харків 2015. С.57
40. Мосолова, Н.А. Механізм формування страхових резервів як засіб підвищення ефективності функціонування страхового ринку. 2016. - 15 (237). С. 96-108.
41. Нехайчук, Ю.С. Про особливості стратегічного планування в страхових компаніях. *Символ науки: наук. журнал.* Львів. 2016. С.126-134.
42. Огородова, М.В. Методика оцінки стійкості страхового сектора і її динаміки з урахуванням ризику фінансової діяльності страхових організацій: підручник. Харків. 2015. 542 с.
43. Садикова, Л.М. Модель оптимізації асортименту страхових продуктів: підручник. Харків. 2017. 309-313 с.

44. Совалєва, Н.А. Оцінки фінансовою стійкістю господарюючого суб'єкта: підручник. 2015. 98-114 с.
45. Солонина, С.В. Фактори забезпечення фінансової стійкості і платоспроможності страхової організації. *Журнал державного Львівського університету: наук. журнал*. Львів. 2018.С. 910-927.
46. Хэмптон Д.Д. Фінансові оцінки в страхових компаніях: підручник. Харків. 2015. 264 с.
47. Галь С.В. Дослідження чинників вибору страхової компанії. *Матеріали X Міжнародної науково-практичної студентської конференції магістрантів*. Київ. 2016. С. 236–237.
48. Галь, С.В. Дослідження чинників вибору страхової компанії. *Оцінки в соціально – економічних системах: студ. конференції*. Харків. 2016. С. 236–237.
49. Курок О.О. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній. *Економічний вісник університету*. Львів. 2016. С. 557-560.
50. Пікус Р.В. Фінансова стійкість страхової організації та джерела її забезпечення. *Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка*. Київ. 2016. С. 6-10.
51. Ткаченко Н. В. Фінансова стійкість страхових компаній (методологія оцінки та механізми забезпечення). *Гроші, фінанси і кредит: дис. д-ра економ. наук*. Суми, 2017. 418 с.
52. Про Концепцію адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : постанова Кабінету Міністрів України від 16.08.1999 № 1496 URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1496-99-п>. (Дата звернення 20.03.2023)

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс 2023 рік

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	6 612.00	15 578.00
первісна вартість	1001	57 832.00	66 621.00
накопичена амортизація	1002	51 220.00	51 043.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	264.00	3 461.00
Основні засоби	1010	207 644.00	221 186.00
первісна вартість	1011	2 294 733.00	2 966 001.00
знос	1012	2 087 089.00	2 744 815.00
Інвестиційна нерухомість	1015	26 758.00	29 485.00
первісна вартість	1016	26 758.00	29 485.00
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	0.00
інші фінансові інвестиції	1035	17 102.00	433 054.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	53.00	44.00
Відстрочені податкові активи	1045	4 938.00	0.00
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	90 411.00	120 504.00
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	418 119.00	566 840.00
Інші необоротні активи	1090	1.00	3 364.00
Усього за розділом I	1095	771 902.00	1 393 516.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	3 689.00	5 810.00
Виробничі запаси	1101	3 689.00	5 810.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	20 228.00	26 615.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	6 874.00	5 797.00
з бюджетом	1135	1 380.00	392.00
з нарахованих доходів	1140	7 200.00	27 245.00

Додаток Б

Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 425.00	4 890.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	424 601.00	108 983.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	20 850.00	34 057.00
Рахунки в банках	1167	20 850.00	34 057.00
Витрати майбутніх періодів	1170	587.00	1 531.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	43 331.00	41 905.00
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	36 234.00	32 466.00
резервах незароблених премій	1183	7 097.00	9 439.00
Інші оборотні активи	1190	149.00	430.00
Усього за розділом II	1195	531 314.00	257 655.00
Баланс	1300	1 303 216.00	1 651 171.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	159 000.00	159 000.00
Капітал у дооцінках	1405	220 934.00	236 628.00
Додатковий капітал	1410	45.00	45.00
Резервний капітал	1415	28 705.00	32 911.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 468.00	94 292.00
Вилучений капітал	1430		0.00
Інші резерви	1435	0.00	0.00
Усього за розділом I	1495	412 152.00	522 876.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	58.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	3 583.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	

Додаток В

Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	820 892.00	1 030 694.00
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	346.00	346.00
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	294 240.00	304 061.00
резерв незароблених премій	1533	526 306.00	726 287.00
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	820 892.00	1 034 335.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	4 088.00	6 441.00
розрахунками з бюджетом	1620	15 403.00	20 640.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	13 579.00	18 420.00
розрахунками зі страхування	1625	1 277.00	1 625.00
розрахунками з оплати праці	1630	6 306.00	7 607.00
за одержаними авансами	1635	12 014.00	12 912.00
за страховою діяльністю	1650	15 073.00	9 853.00
Поточні забезпечення	1660	5 912.00	6 107.00
Доходи майбутніх періодів	1665	14.00	30.00
Інші поточні зобов'язання	1690	10 085.00	28 745.00
Усього за розділом III	1695	70 172.00	93 960.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	1 303 216.00	1 651 171.00

Додаток Г

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		0.00
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 301 017.00	1 071 038.00
Премії підписані, валова сума	2011	1 525 624.00	1 183 525.00
Премії, передані у перестрахування	2012	26 968.00	24 181.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	199 981.00	81 923.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	2 342.00	-6 383.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	173 076.00	159 719.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	514 921.00	359 789.00
Валовий: прибуток	2090	613 020.00	551 530.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-13 589.00	-78 376.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-9 821.00	-63 589.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-3 768.00	-14 787.00
Інші операційні доходи	2120	69 290.00	74 040.00
Адміністративні витрати	2130	173 139.00	133 134.00
Витрати на збут	2150	400 148.00	321 106.00
Інші операційні витрати	2180	80 431.00	49 819.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	15 003.00	43 135.00
Інші фінансові доходи	2220	132 015.00	65 699.00
Інші доходи	2240	2 844.00	18 898.00
Фінансові витрати	2250	735.00	
Втрати від участі в капіталі	2255		11.00
Інші витрати	2270	952.00	2 435.00

Додаток Д

Фінансові витрати	2250	735.00	
Втрати від участі в капіталі	2255		11.00
Інші витрати	2270	952.00	2 435.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	148 175.00	125 286.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-65 752.00	-47 432.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	82 423.00	77 854.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	31 300.00	23 056.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0.00	-16.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	31 300.00	23 040.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	2 999.00	3 631.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	28 301.00	19 409.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	110 724.00	97 263.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	24 213.00	22 364.00
Витрати на оплату праці	2505	225 531.00	189 074.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	45 870.00	39 547.00
Амортизація	2515	16 541.00	16 360.00
Інші операційні витрати	2520	1 052 027.00	866 025.00

Додаток Є

Фінансова звітність за 2022 рік

2023 рік 2022 рік 2021 рік 2020 рік

Дата звіту	2023-02-27
Період	2022 рік, 12 міс
Бухгалтер	МИХАЙЛО ПЕТРОВСЬКИЙ
КАТОТТГ	UA80000000000210193
Кількість працівників	2201

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

АКТИВ

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	6 003.00	6 612.00
первісна вартість	1001	51 294.00	57 832.00
накопичена амортизація	1002	45 291.00	51 220.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	7 867.00	264.00
Основні засоби	1010	183 497.00	207 644.00
первісна вартість	1011	1 997 474.00	2 294 733.00
знос	1012	1 813 977.00	2 087 089.00
Інвестиційна нерухомість	1015	25 968.00	26 758.00
первісна вартість	1016	25 968.00	26 758.00
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	11.00	11.00
інші фінансові інвестиції	1035	58 450.00	17 102.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	75.00	53.00

Додаток Ж

Відстрочені податкові активи	1045	7 934.00	4 938.00
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	79 654.00	90 411.00
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	381 796.00	418 119.00
Інші необоротні активи	1090	1.00	1.00
Усього за розділом I	1095	751 256.00	771 913.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	3 699.00	3 689.00
Виробничі запаси	1101	3 699.00	3 689.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	21 903.00	20 228.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	3 723.00	6 874.00
з бюджетом	1135	58.00	80.00
з нарахованих доходів	1140	5 215.00	7 200.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 634.00	2 436.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	179 400.00	424 601.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	20 519.00	20 850.00
Рахунки в банках	1167	20 519.00	20 850.00
Витрати майбутніх періодів	1170	435.00	587.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	64 501.00	43 331.00
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	51 021.00	36 234.00
резервах незароблених премій	1183	13 480.00	7 097.00
Інші оборотні активи	1190	767.00	149.00
Усього за розділом II	1195	302 854.00	530 025.00
Баланс	1300	1 054 110.00	1 301 938.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	159 000.00	159 000.00

Додаток 3

Капітал у дооцінках	1405	201 816.00	220 934.00
Додатковий капітал	1410	45.00	45.00
Резервний капітал	1415	25 228.00	28 705.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-64 445.00	2 718.00
Вилучений капітал	1430		0.00
Усього за розділом I	1495	321 644.00	411 402.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	675 380.00	820 892.00
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	346.00	346.00
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	230 651.00	294 240.00
резерв незароблених премій	1533	444 383.00	526 306.00
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	675 380.00	820 892.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	4 446.00	3 773.00
розрахунками з бюджетом	1620	9 510.00	15 190.00

Додаток І

у тому числі з податку на прибуток	1621	9 258.00	1 336.00
розрахунками зі страхування	1625		1 277.00
розрахунками з оплати праці	1630	1 205.00	6 306.00
за одержаними авансами	1635	12 954.00	12 014.00
за страховою діяльністю	1650	15 442.00	15 073.00
Поточні забезпечення	1660	11 097.00	5 912.00
Доходи майбутніх періодів	1665	29.00	14.00
Інші поточні зобов'язання	1690	2 403.00	10 085.00
Усього за розділом III	1695	57 086.00	69 644.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	1 054 110.00	1 301 938.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		0.00
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 071 038.00	1 029 265.00
Премії підписані, валова сума	2011	1 183 525.00	1 182 724.00
Премії, передані у перестрахування	2012	24 181.00	58 861.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	81 923.00	97 539.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-6 383.00	2 941.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	160 917.00	157 058.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	359 789.00	421 269.00
Валовий: прибуток	2090	550 332.00	450 938.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00

Додаток І

Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-78 376.00	3 709.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-63 589.00	3 194.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-14 787.00	515.00
Інші операційні доходи	2120	74 047.00	59 924.00
Адміністративні витрати	2130	133 092.00	146 817.00
Витрати на збут	2150	320 968.00	308 107.00
Інші операційні витрати	2180	49 818.00	66 827.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	42 125.00	
збиток	2195		7 180.00
Інші фінансові доходи	2220	65 699.00	36 952.00
Інші доходи	2240	18 898.00	28 274.00
Втрати від участі в капіталі	2255		4.00
Інші витрати	2270	2 435.00	17 774.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	124 287.00	40 268.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-47 219.00	-23 577.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	77 068.00	16 691.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	23 056.00	20 215.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-16.00	6.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	23 040.00	20 221.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	3 631.00	2 883.00